СОНЦА:
Усход, заход, даўжыня дня:
Мінск — 5.54, 20.23, 14.29;
Віцебск — 5.40, 20.17, 14.37;
Магілёў — 5.43, 20.12, 14.29;
Гомель — 5.42, 20.07, 14.25;
Гродна — 6.07, 20.39, 14.32;
Брэст — 6.14, 20.34, 14.20.

МЕСЯЦ:
Апошняя квадра 25 красавіка.

ІМЯНІНЫ:
Вадзіма;
Ляона, Лукаша

ЗВЯЗДА

22 КРАСАВІКА 1992 г.
серада, № 82 (21860)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 50 кап.

РОЗГАЛАС

ПРАДУКЦЫЯ РАЗЫХОДЗІЦЦА, А ГРОШАЙ НЯМА

Менавіта ў такім становішчы апынуўся калектыў Мінскага трактарнага завода. Зараз яго фінансавы дабрабыт у прамой залежнасці ад плацежаздольнасці спажыўцоў яго прадукцыі. Таму што многія з іх не ў стане разлічыцца з прадпрыемствам. Пакупнікі з Расіі, Казахстана, Узбекістана, Малдовы і з роднай Беларусі завінаваціліся МТЗ за адгружаныя ім трактары і запасныя часткі амаль на 1 мільярд рублёў. А на заводзе з-за гэтага крытычная сітуацыя з выдачай людзям зарплаты. Прыходзіцца браць у банку незапланаваныя дадатковыя пазыкі, за што калектыў плаціць вялікія працэнты. Толькі за адзін месяц за атрыманне пазапланаваных крэдытаў давялося «падарыць» банку амаль мільён рублёў.

Алег ПРАЦЬКО.

«ЛЯТУЧКІ» ПА-ПРАДПРЫМАЛЬНІЦКУ

МАГІЛЁЎ. На сустрэчы з камерсантамі абласнога цэнтра прэзідэнт Саюза прадпрымальнікаў Рэспублікі Беларусь Уладзімір Карагін паведаміў аб тым, што ўзначальваемая ім структура актыўна супрацоўнічае з дзелавымі коламі не толькі Мінска, але і ўсіх іншых рэгіёнаў рэспублікі. Так, Саюз стаў арганізатарам штотыднёвых селектарных «лятучак» прадпрымальнікаў Беларусі, якія адбываюцца кожны чацвер з 8 да 9 гадзін раніцы.

Разам з прадстаўнікамі недзяржаўнага сектара эканомікі сарака гарадоў у іх удзельнічаюць і афіцыяльныя прадстаўнікі ўрада і выканкомаў мясцовых Саветаў. Гэта дазваляе аператыўна прымаць рашэнні, што ўплываюць на развіццё бізнесу. У Магілёве Уладзімір Карагін паабяцаў, што ў бліжэйшы час савет Саюза прадпрымальнікаў Беларусі збіраецца правесці свае выязныя пасяджэнні ва ўсіх абласных цэнтрах рэспублікі.

ПАВЕДАМЛЕННЕ
ДЗЯРЖАЎНАГА КАМІТЭТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ПА СТАТЫСТЫЦЫ І АНАЛІЗУ
АБ ІНДЭКСЕ СПАЖЫВЕЦКІХ ЦЭН

Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу паведамляе, што ў сакавіку 1992 года ў параўнанні з лютым 1992 года індэкс цэн на харчовыя і нехарчовыя тавары і паслугі, уключаныя ў «спажывецкую карзіну», склаў 119,5 працэнта.

Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу.

«НАДЗЕЯ—ЭКСПРЭС»

У рамках падрыхтоўкі да рэалізацыі буйнамаштабнай гуманітарнай акцыі «Надзея—экспрэс» у нашу рэспубліку прыбыла дэлегацыя амерыканскіх спецыялістаў, якую ўзначальвае кіраўнік праекта пан Д. Мамфорд.

Гэта акцыя ўяўляе сабой бясплатную харчовую дапамогу насельніцтву Беларусі па лініі ўрада Злучаных Штатаў праз Міністэрства сельскай гаспадаркі ЗША пры пасрэдніцтве прыватнай некамерцыйнай арганізацыі «Сіціхоўп Інтэрнэшнл» (штат Нью-Йорк, прэзідэнт арганізацыі — п. Пол Маор).

Планам прадугледжваецца адпраўка з ЗША марскім шляхам 281 кантэйнера з харчаваннем агульным аб'ёмам звыш 3,5 тысячы тон і яго прамое размеркаванне з удзелам амерыканскага боку сярод сем'яў, якія маюць найбольшую патрэбу, а таксама перадача дамам для старых і інвалідаў, школам-інтэрнатам, лячэбным установам — галоўным чынам у абласцях і раёнах Беларусі, якія пацярпелі ад чарнобыльскай катастрофы.

Ужо адбыліся сустрэчы амерыканскай дэлегацыі з намеснікам Старшыні Савета Міністраў Беларусі І. А. Кенікам, кіраўнікамі міністэрстваў, ведамстваў, арганізацый і ўстаноў, задзейнічаных у ажыццяўленні акцыі. Запланаваны выезды ў Брэст, Гомель, Магілёў, Брагін, Нароўлю. Прыбыццё дапамогі чакаецца ў пачатку чэрвеня.

Служба інфармацыі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь.

ВІЗІТ У ПОЛЬШЧУ

ВАРШАВА, 17. (Кар. ІТАР—ТАСС Уладас Бурбуліс). Па запрашэнню прэм'ер - міністра Польшчы Яна Альшэўскага 23 красавіка ў Варшаву з афіцыяльным двухдзённым візітам прыбудзе кіраўнік Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь Вячаслаў Кебіч. Пра гэта гаворыцца ў паведамленні бюро па друку ўрада РП, распаўсюджаным сёння інфармацыйным агенцтвам ПАП.

ПАСТАНОВА
Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
АБ СПРАВАЗДАЧЫ САВЕТА МІНІСТРАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ АБ ВЫКАНАННІ ПАСТАНОВЫ ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ АД 21 СТУДЗЕНЯ 1992 г. «АБ ХОДЗЕ АЖЫЦЦЯЎЛЕННЯ ЗЯМЕЛЬНАЙ РЭФОРМЫ У РЭСПУБЛІЦЫ БЕЛАРУСЬ»

Адзначыць, што ў бягучым годзе работа па правядзенню зямельнай рэформы прыкметна актывізавалася. У першым квартале 1992 года плошча зямель для ўласных падсобных гаспадарак павялічылася на 95 тыс. гектараў. Пад калектыўнае садаводства і агародніцтва адведзена 11,9 тыс. гектараў. Утворана 583 сялянскія (фермерскія) гаспадаркі. Для іх адведзена 11,3 тыс. гектараў зямель.

Пашырэнне плошчы зямель для вядзення ўласных падсобных гаспадарак дазволіла ў 1991 годзе павялічыць вытворчасць бульбы ў насельніцтва на 26 працэнтаў, агародніны — больш чым у два разы. Пагалоўе кароў узрасло на 3 працэнты, авечак і коз — на 7 і птушкі — на 6 працэнтаў.

Разам з тым тэмпы правядзення зямельнай рэформы не ў поўнай меры адпавядаюць патрабаванням паскоранага вырашэння ўсяго комплексу пытанняў павелічэння вытворчасці прадуктаў харчавання на аснове стварэння ўмоў фарміравання многаўкладнай эканомікі ў аграрным сектары, а таксама для рэалізацыі магчымасці павелічэння вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі ва ўласных падсобных гаспадарках, садаводчых і агародніцкіх таварыствах.

У значнай меры гэта з'яўляецца вынікам не заўсёды паслядоўнай работы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь па арганізацыі выканання прынятых Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь законаў і пастаноў, а таксама асабістых рашэнняў, паніжанай патрабавальнасці да работы выканкомаў мясцовых Саветаў народных дэпутатаў у правядзенні зямельнай рэформы.

Да гэтага часу Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь не вырашана пытанне аб крэдытаванні сялянскіх (фермерскіх) гаспадарак, уключаючы вызначэнне гаранта пры атрыманні крэдыту ў банку.

Не пераадолена тэндэнцыя ўключэння некаторымі мясцовымі Саветамі народных дэпутатаў у спецыяльны фонд зямельнага запасу малапрыгодных для сельскагаспадарчай вытворчасці зямель і прапановы іх для арганізацыі сялянскіх (фермерскіх) гаспадарак, а таксама ўшчамлення правоў грамадзян на атрыманне заканадаўча ўстаноўленых норм зямлі для вядзення падсобных гаспадарак і перадачы зямель у адпаведнасці з гэтымі нормамі ў распараджэнне сельскіх і пасялковых Саветаў.

Шмат скаргаў на дрэннае рэагаванне на звароты гарадскога насельніцтва па выдзяленню зямельных участкаў для вядзення садаводства і агародніцтва, а таксама недастатковае інфармацыйнае забеспячэнне аб магчымасцях раёнаў па выдзяленню зямель для вядзення сялянскіх (фермерскіх) гаспадарак і іншых патрэб.

Факты супраціўлення кіраўніцтва асобных мясцовых Саветаў і кіраўнікоў гаспадарак у прадастаўленні зямельных участкаў для стварэння сялянскіх (фермерскіх) гаспадарак, калектыўнага садаводства і агародніцтва не заўсёды атрымоўваюць прынцыповую ацэнку з выкарыстаннем усіх прадастаўленых Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь правоў.

Маючыя месца выпадкі прамаруджвання з распрацоўкай асобных нарматыўных дакументаў выклікаюць дадатковыя цяжкасці ў рэалізацыі прынятых рашэнняў.

Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Адзначыць, што работа па правядзенню зямельнай рэформы ў рэспубліцы не набыла належнага маштабу і дынамізму.

Лічыць правядзенне зямельнай рэформы адной з ключавых праблем у вырашэнні ўсяго комплексу пытанняў сацыяльна-эканамічнага пераўтварэння ў Рэспубліцы Беларусь.

2. Прыняць пад увагу інфармацыю старшыні Камітэта па зямельнай рэформе і землеўпарадкаванню пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь М. І. Русага, старшынь выканаўчых камітэтаў абласных Саветаў народных дэпутатаў В. І. Бурскага, М. Р. Вайцянкова, старшыні выканаўчага камітэта Мінскага гарадскога Савета народных дэпутатаў А. М. Герасіменкі, намеснікаў старшынь выканаўчых камітэтаў абласных Саветаў народных дэпутатаў М. І. Гіруця, А. М. Жука, Ц. І. Місуны аб ходзе ажыццяўлення зямельнай рэформы і запэўніванні, што імі будуць прымацца меры па няўхільнаму выкананню рашэнняў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па яе правядзенню.

3. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь:

у месячны тэрмін вырашыць пытанні аб крэдытаванні сялянскіх (фермерскіх) гаспадарак, уключаючы вызначэнне гаранта пры атрыманні крэдыту ў банку;

у поўным аб'ёме рэалізаваць прынятыя рашэнні па аказанню фінансавай дапамогі і забеспячэнню сялянскіх (фермерскіх) гаспадарак матэрыяльна-тэхнічнымі рэсурсамі, палепшыць інфармацыйнае забеспячэнне насельніцтва аб наяўных магчымасцях па выдзяленню зямель для вядзення сялянскіх (фермерскіх) гаспадарак, садаводства і агародніцтва;

узмацніць патрабавальнасць да мясцовых Саветаў народных дэпутатаў за абавязковае выкананне прынятых Вярхоўным Саветам і Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь актаў заканадаўства па зямельнай рэформе;

забяспечыць у 1992 годзе правядзенне работ па скарачэнню плошчаў зямель, прадастаўленых для патрэб абароны не менш як на 30 працэнтаў, у першую чаргу для забеспячэння патрабаванняў гарадскога насельніцтва ў зямлі.

4. Пракуратуры Рэспублікі Беларусь забяспечыць пастаянны нагляд за безумоўным выкананнем зямельнага заканадаўства, прымаць прадугледжаныя законам меры да асоб, якія перашкаджаюць правядзенню зямельнай рэформы.

5. Кантроль за выкананнем гэтай Пастановы ўскласці на Камісію па аграрных пытаннях, харчаванню і сацыяльнаму развіццю сяла.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

6 красавіка 1992 г.
г. Мінск.

«Купіў бы «Зеніт»—гора не ведаў...»

Як Парыж ганарыцца Эйфелевай вежай, Непал — вышэйшай у свеце вяршыняй Эверэст, так, здаецца, Вілейка — заводам «Зеніт». Відаць, ёсць чым. Тут жартуюць, што нават немаўляты пасля слоў «мама» і «тата» вымаўляюць «Зеніт».

Гэта і не дзіўна, большасць бацькоў малых тут і працуюць. Не будзе, відаць, для многіх нечаканым, калі дзеці ў хуткім часе папоўняць свой слоўнікавы запас словамі «бінокль», «прыцэл», «фотаапарат», якія на прадпрыемстве выпускаюць. Дарэчы, тут яшчэ шмат што робяць. Да нядаўняга часу завод быў засакрэчаны. Цяпер сакрэтаў быццам бы і не засталося, а парадак захаваўся: уваход на тэрыторыю толькі па прапусках.

А наогул, не толькі прапускны рэжым застаўся. На тэрыторыі завода яшчэ вісяць плакаты тыпу: «Усё, што намеціла партыя — выканаем», розныя стэнды на тэму, «як добра будзе жыць пры камунізме». Відаць, хутка яны знікнуць адсюль, але наўрад ці знікнуць праблемы, якіх амаль за дваццацігадовае існаванне набралася шмат. Але ж яны былі з самага пачатку работы прадпрыемства...

Завод будаваўся для выпуску тавараў народнага спажывання. У сямідзесятыя быў вялікі попыт на люстэркавыя фотаапараты. Узяўшы за ўзор краснагорскі «Зеніт» планавалі выпускаць такіх апаратаў 300 тысяч у год.

Паралельна наладзілі выпуск дзіцячых бінокляў, лінеек з павелічальным шклом, прыцэлаў для ружжаў. Завод пайшоў угору. Паступова паліцы магазінаў запоўніліся вілейскімі таварамі, асабліва фотаапаратамі. Дзесьці ў пачатку 80-х попыт на іх рэзка ўпаў, і гады чатыры прадукцыя гэта ляжала мёртвым грузам на складах баз і магазінаў.

Тады і Мінгандаль, і Міністэрства абароннай прамысловасці (якому і цяпер належыць завод) забаранялі перавыконваць план. Высокія чыны гаварылі, што прадукцыя Вілейкі нізкай якасці, таму трэба крыху прытармазіць канвеер. І на прадпрыемства прадукцыя стала вяртацца цэлымі партыямі. Многія скрынкі былі нават не раскрытымі.

Але адышоў той сумны час, і для вілейскіх фотаапаратаў настала «залатая» пара — шалёны ажыятаж. Завод не паспяваў іх штампаваць, як яны тут жа дастаўляліся ў магазін, дзе ішлі ў продаж.

Праўда, прадпрыемству прыйшлося прыкласці шмат намаганняў, каб набраць патрэбную магутнасць.

Ажыятаж на «Зеніты» перайшоў было ўсе межы. Апараты зніклі зусім. Прычым ахвотнікаў паздымаць не прыбавілася, затое з адкрыццём польскай граніцы аб'явілася шмат турыстаў, якія ехалі туды абавязкова з фотаапаратамі!

Так працягвалася некалькі гадоў. І толькі нядаўняе павышэнне цэн крыху астудзіла запал прадпрымальніцтва — вываз оптыкі на продаж за мяжу. Праўда, працягвалася гэта нядоўга, таму што нестабільнасць у нашай эканоміцы і палітыцы пераважыла высокія цэны, і грамадзяне, нягледзячы на іх, а таксама на «візіткі», купоны, чэкавыя кніжкі, зноў накінуліся на фотаапараты. І зноў на прылаўках стала пуста.

— Цікава, чаму так адбылося? — пытаюся ў намесніка дырэктара па камерцыйных справах Віталя Чамарова. — Няўжо зноў цэны падскочаць?

— Мы не змяншалі выпуску «Зенітаў-ЕТ» і пакуль што не павялічвалі цану, — адказвае Віталь Васільевіч. — Людзі проста не вераць у заўтрашні дзень і ведаюць, што нічога таннейшым не стане.

— Можа, прычына ў тым, што аднаго завода на рэспубліку не хапае?

— Для Беларусі, думаю, хопіць і аднаго. Здаецца, дзяржзаказ мы выконваем. Акрамя таго, шмат прадукцыі адпраўляем ва ўсе канцы былога Саюза: у Прыбалтыку, Малдову, на Далёкі Усход.

Чаму ўсё ж не хапае? Думаю, што вінаваты ў гэтым нашы турысты. Яны, дарэчы, сапсавалі польскі рынак і для нас. Каб не прадавалі там апараты за бясцэнак, то можна было б мець нядрэнныя сувязі з палякамі.

— Хіба нельга замежных партнёраў чым-небудзь зацікавіць? Напрыклад, зрабіць «Зеніты» больш прывабнымі, устанавіць палепшаныя аб'ектывы?

— Ведаеце, радавому пакупніку, як мне здаецца, усё роўна, якога колеру наша оптыка і з якім аб'ектывам. Галоўнае —каб «Зеніт». У нас жа нядрэнная тэхніка. У замежных фотаапаратаў проста магчымасці шырэйшыя. Напрыклад, аўтаматычныя і перамотка стужкі, і навядзенне рэзкасці. Але і ў «Зенітаў» ёсць свае перавагі.

Памятаецца, быў я ў Анголе. Падыходзіць да мяне наш рабочы і пытае, як закласці стужку ў толькі што куплены «Кодак». Я паглядзеў гэту заморскую тэхніку і бачу, што стужка звычайнага фармату туды не падыходзіць.

«Купіў бы «Зеніт», — кажу суайчынніку,—і гора не ведаў бы».

Вось так. Не ўсё замежнае лепшае.

— З вашых слоў можна зрабіць вывад, што не за гарамі час, калі прадукцыю аб'яднання ўбачаць заходнія бізнесмены, прадпрымальнікі і, наогул, простыя людзі.

— Канешне. Дарэчы, сувязі з замежнымі партнёрамі мы ўжо маем. Напрыклад, прадалі партыю зоркавых труб у Італію. На чарзе новая прадукцыя на экспарт. Мы правялі перагаворы са шмат якімі краінамі. Да нас праявілі цікавасць Турцыя, ЗША, Канада, Кітай...

Гутарыў Уладзімір ЗДАНОВІЧ.

«З Леніным у галаве і з купонам у руцэ»

Для адных ён — ідэал, для іншых — д'ябал. З яго імем Савецкі Саюз пражыў больш сямідзесяці гадоў, ды і зараз яно ва ўсіх на вуснах. Так, сапраўды, заснавальніку бальшавіцкай партыі і першаму кіраўніку савецкай дзяржавы сёння споўнілася б 122 гады. Абыдземся без каментарыяў і рэплік і прадаставім слова тым, хто так ці інакш звязаны з імем Леніна.

— **Віктар ГАРУНОЎ, магілёўская астралагічная школа:** «Ленін, які нарадзіўся 22 красавіка, валодае якасцямі як Цяльца, так і Авена. А гэта, як вядома, натуры вельмі працілеглыя, свавольныя, заўсёды імкнуцца да лідэрства і не церпяць, калі ім у гэтым перашкаджаюць. Дасканала вывучаючы персанальны гараскоп «правадыра сусветнага пралетарыяту», я заўважыў адну цікавую асаблівасць. Астролагі ведаюць, якім небяспечным можа быць плён саюза паміж двума Цяльцамі. Памятаеце, Маркс жа таксама Цялец, а Ленін узяў за аснову яго вучэнне, таму марксісцка-ленінская дактрына з пункту гледжання «зорнай навукі» не магла быць трывала прыстасавана да рэальнага жыцця. Большасць асоб, народжаных у першыя дні Цяльца, схільныя да тыраніі (Садам Хусейн, Жырыноўскі) і непрадказальных дзеянняў. Такім жа быў і Ленін — чалавек, несумненна, геніяльны і адначасова адыёзны».

Людміла МАКСІМЕНЯ, аспірантка, у інстытуце атрымлівала Ленінскую стыпендыю: «Мне нісколькі не сорамна за тое, што ў час вучобы ў інстытуце я атрымлівала Ленінскую стыпендыю. Пры ўсім тым, што цяпер гавораць і пішуць пра Леніна, мае думкі могуць здацца, мякка кажучы, нямоднымі. Але ўсё роўна лічу, што гэта фігура ў нашай гісторыі параўнальная толькі з Пятром Вялікім, раз змог скрануць і паставіць на іншы шлях такую велізарную шматнацыянальную краіну, павесці за сабой мільёны людзей. Іншае пытанне, што аб любой справе прынята меркаваць па яе выніках, а яны, як бачыце, амаль катастрафічныя».

Уладзімір МАСЕВІЧ, г. Маладзечна, жыве на вуліцы імя Леніна: «Ну чаго вы прычапіліся да Леніна? Жыў сабе чалавек і, дарэчы, паводзіў сябе больш культурна, чым сённяшнія кіраўнікі-«дэмакраты». Жыву я сапраўды на вуліцы Леніна, але ніякага псіхалагічнага дыскамфорту ад гэтага не адчуваю, хаця ў суседзяў ужо узнікалі думкі наконт перайменавання. Калі ўжо на тое пайшло, Уладзімір Ільіч не адхопліваў сабе кватэры па 400 квадратных метраў, як Хасбулатаў, і не зарабляў долары на сваіх прамовах, як гэта робіць Гарбачоў. Наадварот, яго заўсёды натхняла ідэя сацыяльнай роўнасці, чаго нам так не хапае цяпер. А ідэя гуманізму, распрацаваная Леніным, выкарыстоўваецца (і паспяхова) у краінах заходняй дэмакратыі, на якія мы так імкнёмся раўняцца».

Уладлен Сямёнавіч КАРПЕНКА, г. Мінск, пенсіянер: «Са мной наогул здарылася неверагодная рэч. Сам я з сям'і святара, але, пасварыўшыся з бацькам, уцёк з дому і прынцыпова замест сапраўднага імя Рыгор выбраў імя Уладлен, што азначае ў расшыфроўцы Уладзімір Ленін. Зрабіў я гэта свядома і доўгі час аб гэтым не шкадаваў. Потым, калі памёр бацька, з якім я не падтрымліваў амаль ніякіх сувязей, мой давер да Леніна пачаў знікаць. Бацька заўсёды называў Леніна антыхрыстам, і я цяпер згодны з такім сцвярджэннем. Інакш чаму яго не пахавалі ў зямлі, а паставілі ў гэтым склепе не па-чалавечы і не па-хрысціянску? Але імя мяняць не стаў, бо гэта неяк няёмка ў маім узросце. Наогул жа Ленін пры ўсіх сваіх адмоўных рысах і яўнай сувязі з нячысцікам шмат зрабіў для Расіі. Маё жыццё прайшло разам з яго імем у прамым і пераносным сэнсе, а гэта так проста не забываецца. Вось толькі не трэба было рабіць з яго яшчэ аднаго Бога, калі ўжо ёсць Ісус».

МІЛЬЯНЕР... З ТОРБАЙ?

Па выніках работы за мінулы год саўгас «Іскра» атрымаў звыш мільёна рублёў чыстага прыбытку. Здавалася б, толькі радавацца трэба, а тут гаруюць-бядуюць. На сённяшні дзень рабочыя гаспадаркі засталіся без зарплаты. Чаму? Толькі ў красавіку яе выдалі за студзень, за люты ж і сакавік (а цяпер ужо і красавік) невядома калі людзі атрымаюць свае «драўляныя».

А ўсё таму, што прыбытак растаяў, як леташні снег пад сонцам. У капеечку ўляцелі насенне, угнаенні, будаўнічыя матэрыялы. А тут яшчэ ў кароўніках сапсаваліся два малакаправоды. Іх давялося тэрмінова замяніць. Да таго ж купілі два трактары, гноераскідвальнік. І, лічы, «плакалі» грошыкі.

Парайце вяскоўцам, дзе ж ім шукаць цяпер фінансы? Адправілі на Аршанскі мясакамбінат партыю жывёлы. Прыняць яе прынялі, але без асаблівай ахвоты. Маўляў, халадзільнікі загружаны мясам, а тут яшчэ магазіны вяртаюць прадукцыю, якую не ўдалося рэалізаваць з-за высокіх цэн. Так што за спінай калгаса-мільянера можа хутка з'явіцца жабрацкая торба.

Тамара МАХТАДУЙ.

Талачынскі раён.

Баліць жывым...

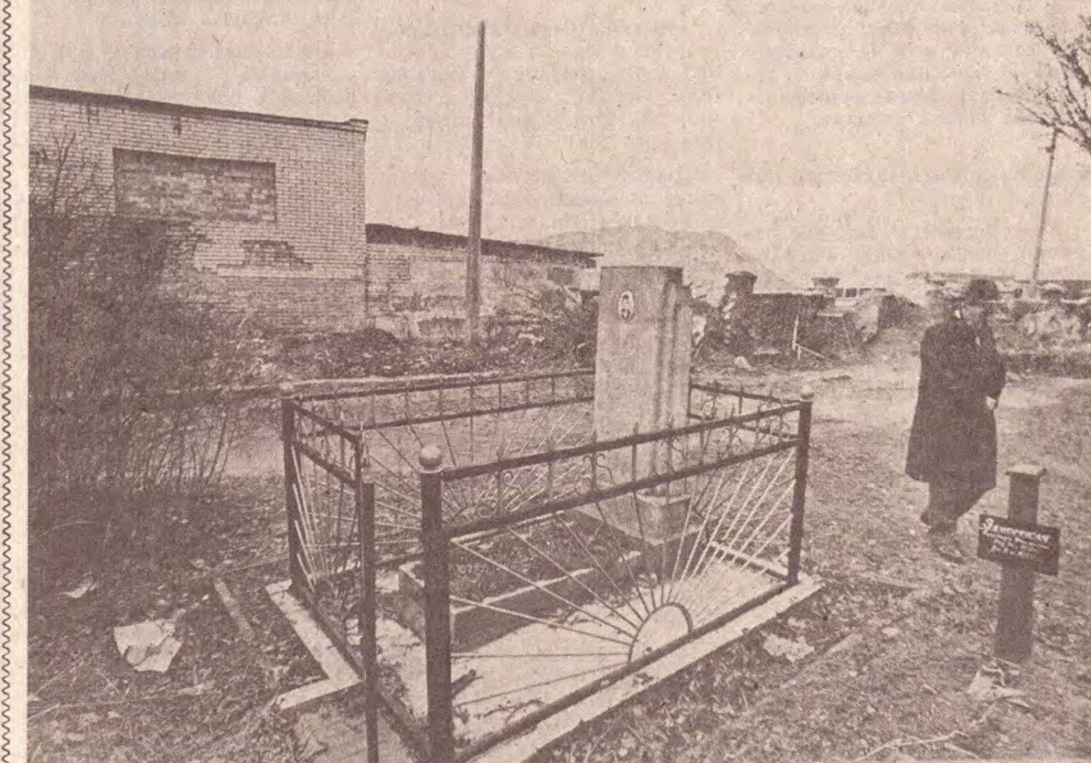

«Дзе ўчора труна стаяла, там сёння пір шуміць!» — абурыўся герой шэкспіраўскай трагедыі. Маю падставу сцвярджаць, што гэтае процістаянне нябожчыкаў і жывых існуе і сёння. Прыклад недалёка — на прэстыжных Усходніх могілках Мінска (або, як іх называюць людзі,—«Маскоўскіх»). Труна ў той зямлі не адна—амаль 22 тысячы магіл, але спакою тут няма: даносіцца шум ад рухавікоў, трактараў, самазвалаў. Хутка грымне і пір: уваходзіны ў новенькія гаражы адзначаць дзесяткі ўладальнікаў персанальных аўтамабіляў.

— Гэтыя гаражы будуюцца для мінскага вытворчага аб'яднання «Гарызонт», — сказаў пры сустрэчы дырэктар Усходніх могілак Рыгор Мартынюк.— Можна б было і не планаваць будаўніцтва так, каб сценкі гаражоў дакраналіся да агароджы могілак. Але ж, відаць, вялікая была спакуса адхапіць лішні кавалак зямлі. У выніку частка могілак. Тут звалены бетонныя блокі, накідана смецце, зямля парэзана каляінамі ад колаў цяжкіх аўтамабіляў. Агароджа разбурана, цагліны ж хуценька знікаюць, «узмацняючы» гаражы.

— Такія адносіны да могілак абвастрылі на гэтай тэрыторыі крымінагенную абстаноўку, — тлумачыць старшы сяржант міліцыі Уладзімір Грыненка, які нясе службу па ахове аб'екта «Усходнія». — Будаўнікі і праекціроўшчыкі стварылі добрыя ўмовы для кампаній выпівох, рабаўнікоў магільных помнікаў.

Кажуць, мёртвым не баліць. Не ў стане пастаяць за свой спакой ні простыя нябожчыкі, ні тытуляваныя начальнікі, ні салдаты Вялікай Айчыннай вайны, пахаваныя тут у брацкіх магілах. Баліць жывым, чыё сумленне не можа змірыцца са знявагай памяці. Не так даўно ўсе мы абураліся прыкладамі парушэння правоў чалавека ў нашым грамадстве. Сёння чарговае пакаленне кіраўнікоў адным росчыркам пяра дае жыццё праектам, якія зневажаюць правы нябожчыкаў на спакой.

Пір на месцы труны працягваецца.

Яўген ПЯСЕЦКІ.

Змешаны шлюб: дзяржаўная палітыка тусавання народаў ці воля любові?

Пасля публікацыі інтэрв'ю з пісьменнікам Барысам Сачанкам (19 сакавіка г.г.) «Звязда» атрымала мноства лістоў. У рэдакцыю прыйшлі поўныя абурэння муж і жонка Івановы і прынеслі пісьмо: «Пратэстуем супраць наступных выказванняў БЕЗ КАМЕНТАРЫЯ РЭДАКЦЫІ ГАЗЕТЫ вядомага дзеяча Саюза пісьменнікаў Беларусі Барыса Сачанкі: «Архітэктары таго савецкага грамадства, якое «забудоўвалася» пасля вайны, ставілі сваё антыгуманных, антычалавечых эксперыментаў над пакаленнямі людзей... Праводзілася злачынная палітыка перамешвання, зліцця нацый...» НА ГЭТАЙ ЖА ПРЫЧЫНЕ ЎХВАЛЯЛІСЯ ЗМЕШАНЫЯ ШЛЮБЫ».

Мы, беларуска і украінец, стварылі сям'ю ў 1960 годзе, будучы студэнтамі розных факультэтаў Маскоўскага універсітэта. У Мінску жывём з 1964 года, выгадавалі двух дзяцей. Ні наша сям'я, ні дзесяткі іншых аналагічных, якія ўзніклі без загадвання ў пятую графу анкеты, не ствараліся па заданню КПСС або выканкомаў Савецкай улады.

Звяртаемся праз газету да Б. Сачанкі: вам што—мала распальвання нянавісці паміж народамі, падавай яшчэ і трагедыі ўнутры сем'яў з людзьмі розных нацыянальнасцей?..

Г. М. ІВАНОВА, беларуска, Г. І. ІВАНОЎ, украінец.

Пракаменціраваць сітуацыю мы папрасілі навуковага супрацоўніка Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору АН Беларусі, кандыдата гістарычных навук Любоў РАКАЎ, якая займаецца праблемамі міжнацыянальных адносін.

МІЖНАЦЫЯНАЛЬНЫ ШЛЮБ: добра гэта ці дрэнна? Сёння ўсё часцей мы задаём сабе гэта пытанне, бо палыхаючыя ў краіне міжнацыянальныя канфлікты зрабілі трагічным лёс этнічна-змешаных сем'яў. Армяна-азербайджанка, асеціны і грузінка, прадстаўнікі многіх іншых нацыянальнасцей вымушаны жыць побач, нарадзілі дзяцей і мала думалі пра этнічную прыналежнасць адзін аднаго. Зараз жа яна з'яўляецца той мяжой, што раз'ядноўвае народы, сем'і...

Дзяржаўная палітыка тусавання народаў, фарсіраванне працэсаў інтэрнацыяналізацыі, мара пра поўнае зліццё іх у недалёкай будучыні абярнуліся сёння вялікай колькасцю ўсіх тых няўдач, якія мы назіраем. Гэта хвалюе Барыса Сачанку. Шкада, што муж і жонка Івановы ўспрынялі выказванне пісьменніка як спробу пасеяць варожасць у іх сям'і. Ніхто не ставіць пад сумненне сапраўднасць і шчырасць чалавечых пачуццяў. Там, дзе адбываецца эканамічнае і палітычнае ўзаемадзеянне народаў, этнічна-змешаныя шлюбы непазбежныя, заканамерныя. Дык вось, калі Б. Сачанка гаворыць пра агульныя ўмовы такога ўзаемадзеяння (якія, несумненна, вызначаліся палітыкай кіруючай партыі), то Івановы — пра асабістае, пра свой чалавечы выбар, дзе ўгледзець нечую злую волю ці «заданне КПСС» цяжка.

Наша Беларусь, у адрозненне ад іншых рэспублік былога Саюза, не мае поля напружанасці міжнацыянальных канфліктаў ні на грамадскім узроўні, ні ў сям'і. Між тым, у рэспубліцы жывуць прадстаўнікі розных нацыянальнасцей. Па колькасці этнічна-змешаных шлюбаў у гарадах Беларусь займае трэцяе месца сярод іншых рэспублік. Сёння амаль кожны трэці шлюб— міжнацыянальны (29,5 працэнта, перапіс 1989 г.). Асабліва многа такіх шлюбаў заключаецца ў буйных гарадах: Мінску, Гомелі, Магілёве і іншых. У многім гэтаму спрыялі высокія тэмпы прамысловага будаўніцтва, калі да нас накіроўваліся спецыялісты і рабочыя з іншых рэспублік, а таксама навучальныя ўстановы, якія вабілі моладзь. Акрамя таго, у гарадах Беларусі спрадвеку побач з беларусамі жылі рускія, палякі, яўрэі, украінцы, татары. Больш таго, у XX ст. беларусы жылі ў асноўным у вёсках, а ў гарадах — толькі пятая частка.

У мінулым этнічна-змешаных шлюбаў было няшмат. Зараз сітуацыя цалкам змянілася. Шырокія міжэтнічныя кантакты, міграцыйная рухомасць, высокая этнічная мазаічнасць насельніцтва гарадоў стварае спрыяльныя ўмовы для заключэння шлюбаў паміж прадстаўнікамі розных нацыянальнасцей. Асабліва вылучаецца па міжнацыянальных шлюбах Мінск. Тут паводле даных архіваў загсаў, яны перавышаюць 40 працэнтаў. І хаця ў некаторых іншых гарадах доля міжэтнічных шлюбаў не менш, такіх шырокага спектра, як у Мінску, у іх няма. Справа ў тым, што ў Мінску жывуць больш як сто нацыянальнасцей, і не толькі з іншых рэспублік, але і з замежных краін (у асноўным студэнты). Таму нацыянальная мазаічнасць мінчан такая, што простае пералічэнне варыянтаў шлюбных спалучэнняў, якія сустракаюцца тут, заняло бы не адну старонку.

Як жа ставіцца насельніцтва да нацыянальна-змешаных шлюбаў? Такое пытанне мы задавалі ў ходзе этнасацыялагічных даследаванняў 1976 і 1986 гг. у розных тыпах гарадоў Беларусі. Вынікі іх паказалі, што пераважная большасць—станоўча. Калі мы ўдакладнялі пытанне, скажам, ці пажадана было б, каб ваш сын ці дачка ўзялі шлюб з прадстаўніком каўказскіх, азіяцкіх, афрыканскіх народаў, то аказалася, што большасць хацела б гэтага пазбегнуць. І тут не таму, што не паважаюць гэтыя народы. Проста ёсць рэальнае разуменне таго, што этнічныя адрозненні, у тым ліку і на бытавым узроўні, могуць перашкаджаць адаптацыі ў іншаэтнічным асяроддзі і з'явіцца прычынай сямейных канфліктаў і разводаў. На практыцы так часта і здараецца, бо моладзь мала задумваецца над тым, што культура не менш важная для пераадолення ў будучым міжнацыянальных шлюбе.

Што да змешаных шлюбаў беларусаў, рускіх, украінцаў, палякаў, то блізкасць славянскіх народаў па культуры, быту, мове, традыцыях робіць працэс адаптацыі супругаў больш спакойным. Хоць разводаў паміж імі таксама шмат, а галоўнымі фактарамі тут выступаюць хутчэй асабістыя якасці асобы, а не нацыянальная прыналежнасць. Сярод міжнацыянальных шлюбаў 89 працэнтаў, паводле нашых даных,—шлюбы, дзе адзін (муж ці жонка) беларус. Гэта і зразумела, бо беларусы складаюць больш дзвюх трацей насельніцтва. А хто ж іх выбраннікі? У 66,2 працэнта—рускі ці руская, у 10—украінцы, у 4,4—палякі, у 2,3—яўрэі і ў 5,5 працэнта—літоўцы, грузіны, татары, армяне і іншыя. Заўважана, што сярод усіх іншых нацыянальнасцей больш імкнуцца да аднанацыянальных шлюбаў яўрэі, у якіх традыцыі адасаблення аказаліся больш жывучымі, чым у іншых народаў.

Цікавым з'яўляецца і пытанне, якую нацыянальнасць выбіраюць дзеці з нацыянальна-змешаных сем'яў, бо гэта азначае прызнанне нацыянальнасці мужа ці жонкі. Відома, што на выбар тут ўплывае этнічная свядомасць членаў сям'і, а таксама этнічнае акружэнне. Так, паводле даных перапісу 1989 года, у Беларусі выбар дзецьмі нацыянальнасці значна залежна ад канкрэтнага спалучэння нацыянальнасцей бацькоў. Так, калі ў беларуска-рускіх сем'ях перавага аддавалася рускай нацыянальнасці, то ў украінска-беларускіх, беларуска-польскіх, беларуска-яўрэйскіх — беларускай. У нашым выпадку былі і такія, дзе дзеці выбралі Івановых.

Відома, што на выбар нацыянальнасці аказвае ўплыў мова міжнацыянальных зносін. Слабая этнічная самастойнасць беларусаў, на якую паўплывалі працэсы інтэрнацыяналізацыі, наяўнасць моцнай рускай мовы ва ўсіх сферах жыцця, прывяла да таго, што «змешаныя» дзеці часцей выбіраюць, як правіла, рускую нацыянальнасць. У апошні год-два гэта тэндэнцыя крыху мяняецца, што можа змяніць і карціну асіміляцыйных працэсаў.

«ХТО ЁСЦЬ ХТО». З ПОШТЫ РУБРЫКІ

Новыя тэмы—старыя цені

У тэлевізійнай праграме «Крок» 23 студзеня г. г., а таксама ў іншых сродках інфармацыі, у тым ліку і ў «Звяздзе», сустаршыня Партыі камуністаў Беларусі (ПКБ) В. Чыкін даволі папулярна тлумачыць мэты і намеры прыхільнікаў «сацыялістычнага выбару» ў новых палітычных умовах. Пры гэтым адначасова з традыцыйнымі для камуністычных ідэолагаў лозунгамі шырока ўжываюцца паняцці дэмакратызацыі, плюралізму, многапартыйнасці, рынку і г. д.

Сам факт выхаду на палітычную арэну новай грамадскай арганізацыі можна толькі вітаць. Сёння больш, чым калі-небудзь, становіцца ясна, што фарміраванне ўстойлівай палітычнай эліты, здольнай вывесці рэспубліку з усебаковага крызісу, немагчыма без актыўнага супрацоўніцтва ўсіх палітычных сіл, у тым ліку найбольш здаровай часткі камуністычных лідэраў. Аднак шэраг заяў В. Чыкіна прымушае сумнявацца ў тым, што ў асобе цяперашняга кіраўніцтва ПКБ прадстаўлена менавіта гэта частка. Складваецца ўражанне, што, нягледзячы на бойкае маніпуліраванне «перабудовачнай» тэрміналогіяй, сутнасць адлюстроўваемых ёю рэальных працэсаў новымі тэарэтыкамі засталася неасэнсаванай. А ў спалучэнні з марксісцкімі схемамі, вернасць якім неаднаразова гучала ў выступленнях, гэта прыводзіць нярэдка да парадаксальных вынікаў.

Не маючы магчымасці падрабязнага аналізу ўсіх палажэнняў, выказаных В. Чыкіным, хацеў бы спыніцца на двух момантах. Адказваючы на пытанне «Чые інтарэсы цяпер абараняе новая партыя камуністаў?», было заяўлена: інтарэсы людзей наёмнай працы — рабочых, сялян, працоўнай інтэлігенцыі. Можна было б аднесці гэта на рахунак прыхільнасці аўтара да традыцыйных марксісцка-ленінскіх ідэалаў, тым больш, што ў сваім праграмным дакуменце камуністы прызнаюць пераемнасць ідэйнай платформы КПСС — КПБ. Аднак ёсць шэраг акалічнасцей, якія не даюць магчымасці абмежавацца гэтым вывадам.

Між тым улада — не што іншае, як палітычная форма праяўлення важнейшай грамадскай функцыі — кіравання, патрэбнасць у якой з'яўляецца неад'емнай рысай усякай грамадскай арганізацыі. У сілу гэтага выкананне такой функцыі павінна адпавядаць асаблівым патрабаванням, якія прад'яўляюцца грамадствам. Коратка кажучы, быць прафесіянальным. З гэтага вынікае другая важнейшая перадумова арганізацыі эфектыўнай улады — неабходнасць прызнання з боку грамадства здольнасці той ці іншай палітычнай сілы адпавядаць гэтым патрабаванням, г. зн. ажыццяўляць уладу. Чалавецтва выпрацавала выпрацаваныя сродкі такога прызнання — парламентарызм, дэмакратычная працэдура выбараў, падзел заканадаўчай, выканаўчай і судовай улад, якія даюць магчымасць народу і грамадзяніну заўсёды заставацца апошняй інстанцыяй у іх спрэчцы аб вызначэнні лёсу грамадства.

Але што ж з гэтага пункту гледжання азначае патрабаванне «перадаць уладу працоўным»? І ад каго — ад законна выбраных прадстаўнікоў працоўных? Калі гэта не папулісцкі лозунг, то нешта значна больш небяспечнае.

Не вяжуцца канцы з канцамі ў В. Чыкіна і ў тым выпадку, калі ён вызначае ў якасці важнейшай мэты партыі абарону інтарэсаў людзей наёмнай працы — рабочых, сялян, працоўнай інтэлігенцыі. Адносна апошняй наогул поўная бяссэнсавасць. Інтэлігенцыя па вызначэнню—людзі разумовай працы. А «працоўная інтэлігенцыя»? Напэўна, гэта — дацэнт, пасланы касіць сена ў калгас, ці ўрач, які перабірае бульбу на агароднінным базе, таму што тады, калі яны займаюцца сваёй натуральнай інтэлектуальнай дзейнасцю і з'яўляюцца проста інтэлігенцыяй, ідэолагі новых камуністаў не могуць абараняць іх інтарэсы.

Дарэчы, пэўная логіка ўсё ж ёсць. І на сенакосе, і на агароднінным базе інтэлігент па сутнасці пазбаўлены важнейшага сродку вытворчасці, асабліва ў эпоху НТР — належнага прымянення свайму інтэлекту, ведаў, а таму зусім правамерна лічыць яго наёмным рабом.

Болып сур'ёзная, чым паказаны вышэй кур'ёз, сітуацыя з рабочымі і сялянамі. Аб'яднаўшы іх пад агульнай шапкай людзей наёмнай працы, В. Чыкін не тлумачыць, які ж стан іх ён мае на ўвазе: сучасны ці будучы? Калі сучасны, то тут ён яўна грашыць адкрытым рэнегацтвам. Наўрад ці можна называць «сацыялістычнай», «дзяржавай рабочых і сялян» дзяржаву, дзе рабочыя і сяляне з'яўляюцца наёмнымі работнікамі. Калі ж маецца на ўвазе грамадства будучае, то як стасуецца гэта вызначэнне з праграмнай мэтай новых камуністаў перадаць сродкі вытворчасці ў рукі працоўных калектываў? Каго ж у гэтым выпадку трэба лічыць людзьмі наёмнай працы, чые інтарэсы трэба абараняць? Ці не саміх аўтараў такіх глыбакадумных дэкларацый?

А можа, арганізатары новых камуністаў загадзя не вераць у ажыццяўленне сваіх сацыялістычных праектаў і загадзя гатовы абараняць інтарэсы аўтсайдэраў грамадскага прагрэсу, хоць яны і не ўкладваюцца ў іх ідэалагічныя схемы?

Дарэмна шукаць адказы на гэтыя пытанні. Не варта шукаць логікі ў меркаваннях, якія прэтэндуюць на аналіз бягучага моманту, але апіраюцца на марксісцкія формулы і паняцці, якія адлюстроўваюць рэаліі першай палавіны XIX стагоддзя. Проста гэтыя заявы даюць усе падставы ўспомніць словы, сказаныя ў іншы час і па іншай прычыне: «Яны нічога не забылі і нічому не навучыліся!»

Уладзімір ЯКУБОЎСКІ,
кандыдат філасофскіх навук.
г. Магілёў.

ПАСТАНОВА Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб змяненні тарыфу ўзносаў на дзяржаўнае сацыяльнае страхаванне па калгасах і саўгасах на 1992 год

У мэтах змянення пункта 7 Пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб неадкладных мерах, звязаных з пенсіённым забеспячэннем грамадзян у Рэспубліцы Беларусь» ад 21 снежня 1991 года Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Устанавіць з 1 красавіка 1992 года для калгасаў, саўгасаў і фермерскіх гаспадарак тарыф узносаў на дзяржаўнае сацыяльнае страхаванне ў памеры 30 працэнтаў ад фонду аплаты працы.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.
28 сакавіка 1992 г.
г. Мінск.

ПАСТАНОВА Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб удакладненні тарыфу ўзносаў на дзяржаўнае сацыяльнае страхаванне на 1992 год

У мэтах удакладнення пункта 7 Пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб неадкладных мерах, звязаных з пенсіённым забеспячэннем грамадзян у Рэспубліцы Беларусь» ад 21 снежня 1991 года Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Устанавіць тарыфы ўзносаў на дзяржаўнае сацыяльнае страхаванне на 1992 год:

для грамадскіх арганізацый інвалідаў і пенсіянераў, іх прадпрыемстваў, устаноў, аб'яднанняў і навучальных устаноў — 4,7 працэнта ад фонду аплаты працы;

для прадпрыемстваў пры дабрачынных арганізацыях, на якіх працуе больш 50 працэнтаў інвалідаў і пенсіянераў, — 20,4 працэнта ад фонду аплаты працы;

для кааператываў, прызначаных для выкарыстання працы інвалідаў (пры колькасці работнікаў указанай катэгорыі не менш 50 працэнтаў колькасці працоўнага калектыву кааператыва), 20,4 працэнта ад фонду аплаты працы.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.
28 сакавіка 1992 г.
г. Мінск.

ПУНКТ ПОГЛЯДУ

Беднасць у дэмакратычным тумане

Падзеі ў рэспубліцы развіваюцца так хутка, што грамадская думка не паспявае асэнсаваць адну вельмі важную з'яву, а тут неўзабаве маланкава іскрыць другая і асляпляе яшчэ мацней.

Такой бліскавіцай была апошняя сесія Вярхоўнага Савета, якая абмеркавала і зацвердзіла шматпакутны акт аб бюджэце на бягучы год і праходзіла ў самы складаны перыяд разбалансавання эканомікі і фінансаў рэспублікі, а таксама разгубленасці ўсяго насельніцтва перад страшным ростам цэн.

Трэба аддаць належнае народным дэпутатам, якія пераступілі праз свае асабістыя перакананні, дзеля агульнай справы і пагадзіліся стварыць падмурак для практычнага вырашэння эканамічных, палітычных і культурных праблем у агульным працэсе нацыянальнага адраджэння. Гэта шырока адзначана прэсай, але больш сціпла сустрэта ў народзе, бо людзі чакаюць і аб'яўлення канцэпцыі выхаду з эканамічнага крызісу, якой, на жаль, пакуль што няма. У выніку ж палітычны момант зноў не атрымаў лагічнага завяршэння. І толькі па той прычыне, што ні камісіі Вярхоўнага Савета, ні Савет Міністраў не прапанавалі стратэгіі і тактыкі развіцця народнай гаспадаркі ў цяперашніх умовах.

Чаму так атрымалася? Прычын тут шмат. Першая бачыцца ў тым, што кіраўніцтва рэспублікі знаходзіцца ў палоне падзей, якія адбываюцца ў суседніх краінах, і не паспявае латаць дзіркі ад разрыву традыцыйных паставак. Ужо ўсе звыкліся з тым, што спад вытворчасці не ўдасца стрымаць у бліжэйшы час, і невядома калі гэта адбудзецца ў будучым.

Відавочна таксама і тое, што ў рэспубліцы няма аператыўнай каманды «эканамічнага прарыву». Кіраўнічыя структуры нібы навобмацак спрабуюць адшукаць дзверы ў сферу стабільнасці і не знаходзяць іх. Гэта небяспечнае становішча, калі кіраўніцтва не паспявае за рэаліямі і патрабаваннямі эканомікі.

Нас пакуль што выручае адносна станоўчы ўзровень вытворчасці і прадукцыйнасці працы, накоплены народам нацыянальны прадукт, хоць ён хутка і незваротна знікае, як першы снег. Ужо цяпер на таварным рынку амаль поўная пустата.

Час вымушае да адкрыцця свайго, беларускага шляху, далейшага развіцця эканомікі рэспублікі, але не на аснове натуральнай гаспадаркі сённяшняга дня, а на ўзроўні ўзорных эканамічных сістэм свету. І гэтага можна дасягнуць толькі на аснове рэальна дзейснай гаспадарчай мадэлі і зацікаўленай стваральнай працы ўсіх людзей, якая выпала з цэнтра ўвагі палітычных пераўтварэнняў, а шматлікія звароты да працоўных сталі толькі падпоркай пры вырашэнні амбіцый розных груповак.

Што гэта за «найпершыя праблемы», якія дэкларуюцца на ўсе лады? Свая армія і граніцы, грашовая адзінка і тэрміновае размежаванне з суседзямі, асуджэнне гісторыі і г. д. Нельга пералічыць усіх канькоў, якія на паверку аказваюцца проста шырмай для прыкрыцця бяссілля ў вырашэнні эканамічных, гаспадарчых праблем.

Самае цікавае, што ніхто не адмаўляе важнасці і патрэбнасці пералічаных, ды і многіх іншых праблем. Але чамусьці публіцысты і палітолагі не падлічваюць тых значных выдаткаў, якіх патрабуе вырашэнне гэтых праблем, што зноў-такі абцяжарвае аслаблены бюджэт і не дае магчымасці сканцэнтраваць сілы і сродкі на ўмацаванні гаспадарчага комплексу, а толькі напускае дэмакратычнага туману, у якім ужо заблудзіліся самі і ўшчэнт заблыталі грамадскую думку.

Сродкі інфармацыі прывучаюць людзей, што трэба рашуча адмовіцца ад мінулага, зруйнаваць яго. Але тут жа журналісты ахалоджваюцца думкай, што нельга паўтараць горшае з мінулага. Тады ў які бок ісці наперад? Да ўз'яднання з былымі рэспублікамі, а цяпер самастойнымі дзяржавамі? А калі тут зноў які падвох? А як яшчэ падзяліць агульную маёмасць, атамную зброю, касмічны парк? Шэраг гарачых праблем можна прадоўжыць аж да ўзброеных канфліктаў на граніцах «братніх рэспублік».

І ўсё ж гэта не што іншае, як «палітычная траскатня». Можна ствараць новыя партыі і маляваць іх дзейнасць мажорнымі фарбамі, пасылаць праклёны палякам, якія скупілі наша золата, на мільёны рублёў вывезлі каштоўнага абсталявання. Можна папракнуць усіх прыбалтаў, што яшчэ год назад паспелі скупіць усё, што траплялася пад руку, а потым хуценька паставілі мытні на нашых граніцах. Можна нарэшце крыкам крычаць, што каўказскія махінатары захапілі сталічны рынак і збіраюць даніну з нашага разяўцтва і нашай лянoты, а вечарамі акупіруюць кафэ і рэстараны і купляюць беларускіх дзяўчат...

Балюча гэта ўсё і вельмі прыкра. Ды бедаваннем праблем не вырашыш. Бо карані зла знаходзяцца заўсёды глыбей. Яны там, дзе парушылася сувязь чалавека з вытворчасцю, а закон ператварыўся ў фармальны фактар, які адкрывае шлях да анархіі ў грамадстве. Вось і атрымліваецца, што палітыкі цешацца, а людзі чэшуцца: якую яшчэ кампанію распачнуць іх выбраннікі ад імя народа, каго і што возьмуць на прыцэл знішчальнай крытыкі, зашорваючы самыя надзённыя гаспадарчыя пытанні.

На здзіўленне, наша грамадскасць прымае такое становішча.

Каб узысці на такі жаданы шлях да дабрабыту ўсёй беларускай нацыі, час вымушае да вырашэння дзвюх найважнейшых праблем: адладжвання механізма прамысловасці і адраджэння эфектыўнай сельскай гаспадаркі. На гэтым неабходна засяродзіць увагу кіруючых структур, сканцэнтраваць энергію палітычных партый і грамадскіх груповак. Гэтыя праблемы выжывання нацыі павінны перайсці з адмоўнага фактару грамадскага разладу ў новую якасць адпраўнога пункта да нацыянальнай згоды і паступовага дасягнення раўнавагі.

Усім стала відавочна, што палітычная барацьба ў нашай рэспубліцы выйшла за межы мірнага суіснавання і пагражае грамадскімі канфліктамі і выпадзеннем у агульную беднасць. Гэта шлях да сацыяльнага выбуху, якога дапусціць нельга.

А. СЛУКА,
прафесар Белдзяржуніверсітэта.

ВЯРТАЮЧЫСЯ ДА НАДРУКАВАНАГА

Давайце дружна скажам камунізму «Не»!

Паважаная рэдакцыя!

У газеце «Звязда» трэцяга сакавіка змешчана інтэрв'ю былога партыйнага работніка г. Мінска Валянціна Чыкіна «Рабочыя — гэта адзіны клас, які можа нас вывесці з крызісу». Здзівіла мяне тое, што цяпер ужо абноўленая кампартыя рэспублікі, як у недалёкім мінулым КПСС — КПБ, выкарыстоўвае словы «рабочы клас» для сваіх прапагандысцкіх мэт. Чыкін гаворыць, што ў нас няма ніякай дэмакратыі, што, маўляў, «дэмакратыя — улада народа». Хочацца задаць пытанне: а ці была дэмакратыя ў СССР наогул? Можа, тады была дэмакратыя, калі гвалтоўна заганялі ў калгасы? Ці калі высылалі невінаватых сялян—лепшых працаўнікоў—сем'ямі ў Сібір на пагібель? А масавыя расстрэлы без суда і следства? Гэта таксама, паводле Чыкіна і да яго падобных паражэнцаў, дэмакратыя? Хопіць, таварышы! Нездарма вы цяпер праклінаеце Міхаіла Сяргеевіча Гарбачова, які пачаў перабудову, з-за якой вы, партапаратчыкі, страцілі кармушку, з якой сілкаваліся за кошт таго, што тлумілі нам, простым рабочым, галовы пра светлае будучае, пра камунізм, а ў рэшце рэшт усё гэта нішто іншае, як міраж. Здзіўляе цяга партапаратчыкаў да лёгкага хлеба, да дармавой кармушкі, яны спадзяюцца на слабую памяць нашага народа, ці мо на яго цярпенне, зноў беручыся за старое. Выдумляюць нейкае абнаўленне КПБ ці яшчэ што, каб хоць як-небудзь знайсці магчымасць зноў прыйсці да ўлады. Трэба зараз пільна сачыць, каб наш народ зноў не трапіў у камуністычнае ярмо, не даць зноў падмануць сябе.

Дык вось, з пачаткам перабудовы абвалілася апора нечуванага ў гісторыі чалавецтва камуністычнага дэспатызму. У нашай рэспубліцы таксама пачало развівацца дэмакратычнае грамадства, але былыя партыйныя работнікі не хочуць лічыцца з гэтай рэальнасцю і мараць зноў весці народы ў «светлую будучыню». Але людзі ўжо не вераць у іхні міраж — камунізм. Цяпер былыя партапаратчыкі гавораць: ці ж гэта дэмакратыя, калі забаранілі дзейнасць КПСС—КПБ? Мне здаецца, што партыю, якая ўвесь час толькі прыкідвалася абаронцам рабочага класа, а на самай справе была першым памагатым так званага «бацькі народаў» па знішчэнню лепшых працаўнікоў вёскі, інтэлігенцыі, трэба назаўсёды забараніць, а марксісцкаму вучэнню абвясціць анафему, бо нішто не прынесла столькі шкоды чалавецтву, як навука аб камунізме. Як паказала практыка, за 70 з лішкам гадоў СССР не толькі не дасягнула ў развіцці ўзроўню капіталістычных краін, а зусім распалася. Бальшавікі за час свайго існавання сапсавалі жыццё трох пакаленняў людзей былога СССР. Цяпер народы павінны сказаць: «Годзе! Далей так жыць нельга!» Нельга давяраць адной партыі кіраваць краінай, бо такое кіраўніцтва будзе дэспатычным.

Цяпер у працоўнага люду Беларусі павінна быць адна мэта: набрацца мужнасці і цярпення, каб пераадолець цяжкасці на шляху перамен да лепшага, развіваць розныя плыні, якія вядуць да сапраўднай дэмакратыі, і ні ў якім разе не паддавацца на правакацыі той партыі, пад кіраўніцтвам якой рабочы клас, апрача рабскай працы, нічога не бачыў і нічога не нажыў. Як удзельнік Вялікай Айчыннай вайны, заклікаю ўсіх суайчыннікаў: не верце тым, хто цяпер зноў прыкідваецца абаронцам рабочага класа. Хто пад лозунгам «Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!» жыў і панеў.

Трэба мець на ўвазе і тое, што партакраты не дазволяць мірна ісці па шляху дэмакратыі, улічваючы сказанае Чыкіным: «Вока за вока, зуб за зуб». Трэба ўсім жыхарам Рэспублікі Беларусь бачыць у такіх выступленнях былых правадыроў пагрозу мірнаму жыццю, вяртанне да насілля, да здзекаў Гулага! Давайце дружна скажам камунізму «Не!»

Яўген ДРАЗДОЎСКІ,
узрост 66 гадоў.
г. Смалявічы.

СУСТРЭЧА НА ВЯСКОВАЙ ВУЛІЦЫ

Угледзьцеся ў твары гэтых жанчын, уявіце сабе стомленыя працай рукі, пачуйце іх голас, звычны і да размоў на халодным ветры і да сцішанага шэпту над калыскай засынаючага дзіцяці. Вясковыя жанчыны... Шчыра кажучы, зусім не на мужыках-механізатарах, не на нейкіх там камп'ютэрах, гербіцыдах, агралабараторыях трымаецца сёння сельская гаспадарка. Жанчыны нясуць на сабе ўвесь цяжар працы на большасці амаль што сярэдневяковых ферм, і ў хаце, дзе толькі іх спрытныя рукі здольныя ў наш час звесці канцы з канцамі, і ў полі, дзе яны і на праполцы, і на ўборцы, і трактар, калі трэба, выцягнуць з гразі...

Ды што там казаць! Падзялюся лепш іншым, што заўважыў пры сустрэчы. Алена ПАЎЛОЎСКАЯ толькі пачынае працоўнае жыццё, а яе суседкі ўжо рыхтуюцца пайсці на пенсію, але адна да адной звяртаюцца проста па імені. Магчыма, аднагодкамі іх зрабіла праца на ферме, аднолькавыя клопаты па гаспадарцы? А можа так і павінна быць, бо жанчыны заўжды застаюцца маладымі. Ірына ДАБАЛЕВІЧ, Ванда БАБЁР, Валянціна КОКШТЫС, напэўна, лепш адкажуць на гэтае пытанне, бо ў іх за плячыма шмат гадоў вясковага жыцця і сумеснай працы.

Скажу яшчэ, што працуюць яны ў калгасе «Герой працы» на Маладзечаншчыне, справу сваю выконваюць сумленна, ды і сярод суседзяў-аднавяскоўцаў павагу маюць.

Яўген ПЯСЕЦКІ.

Асцерагайцеся не аўтамабіля, а спрытнюг!

Дапусцім, што вы аўтааматар і любіце хуткую язду на добрым аўтамабілі па роўнай стужцы шашы! Што ж, гэта дастойнае захапленне для дзелавога чалавека, праўда, і не самае бяскрыўднае ў наш час. Зразумела, калі маеш у кішэні вадзіцельскае пасведчанне. А калі яго няма, калі не прызнаеш курсы ў былым ДТСААФе або ДАІ — тады як? Адказ на гэтыя пытанні вы знойдзеце, прачытаўшы гэту амаль крымінальную гісторыю аб сучасных наследніках Астапа Бендэра.

...За сто з невялікім кіламетраў ад Кіева размешчаны цудоўны горад абласнога маштабу. Папулярны артыст савецкай эстрады Г. Хазанаў у свой час у адной з інтэрмедый назваў яго даволі ласкава — Рыо-дэ-Жытомір. Дык вось, менавіта сюды гадоў шэсць назад прывялі з Беларусі шляхі-дарогі грамадзяніна В. Бунаса. [illegible]

— Можам дапамагчы твайму гору, — пасля багатага частавання сказалі новыя знаёмыя.— Дзвесце рублёў і фатаграфія — і зробім правы найлепшым чынам!

Праз два гады нарэшце падышла доўгачаканая чарга на «Запарожац». Армія аўтамабілістаў краіны папоўнілася яшчэ адным аўтаўладальнікам. Паколькі вадзіцельскае пасведчанне Вячаслава Фёдаравіча даўно чакала гэтага часу, ён адразу ж сеў за руль.

Бунасу здалося, што нішто ўжо не зможа азмрочыць яго радасці. І раптам усё рухнула, калі ў канцы студзеня гэтага года інспектар ДАІ звярнуў пільную ўвагу на яго дакументы і адправіў іх на праверку ў лабараторыю...

У падобнай сітуацыі некалькі гадоў назад апынуўся і грамадзянін Л. Бандарэнка. Між іншым, лепш дадзім слова яму самому — звернемся да тлумачальнай запіскі, напісанай на імя пракурора:

«...Вадзіцельскае пасведчанне купіў на Камароўскім рынку г. Мінска за 200 рублёў у чалавека паўднёвай нацыянальнасці.

Пры куплі вадзіцельскага пасведчання мяне запэўнілі, што яно зарэгістравана ў органах ДАІ г. Адэсы, і я ездзіў з упэўненасцю, што ў мяне сапраўдныя правы...»

Даволі-такі дзіўнае тлумачэнне для дарослага чалавека, ці не так? Гэта ж трэба, як нядобра зрабіў «паўднёвы» чалавек з рынку! Сказаў, што прадае дакументы сапраўдныя, а сам ды падмануў.

Яшчэ далей двух папярэдніх герояў майго апавядання пайшоў П. Галачкін. У 1987 годзе ён загадзя набыў сабе вадзіцельскае пасведчанне ў Магілёўскай вобласці. А паколькі свайго аўтамабіля не меў, то ўсе гэтыя гады спакойна ездзіў на чужых. Так нават лепш — менш клопатаў і перажыванняў за захаванасць машыны, ды і на бензіне суцэльная эканомія.

Так бы ўсё і доўжылася, каб не сумны інцыдэнт з работнікамі ДАІ. Аднойчы ўначы яны затрымалі Галачкіна за кіраваннем транспартным сродкам у нецвярозым стане. Вось як ён сам гэта тлумачыў. Напярэдадні, маўляў, дапамагаў суседу рамантаваць машыну. Пасля работы крыху выпілі — «абмылі» ўдалы рамонт. Потым селі і паехалі пакатацца...

Фінал начной паездкі быў заканамерны — канфіскацыя падробленых дакументаў. Аналагічныя непрыемнасці напаткалі і двух іншых герояў — В. Бунаса і Л. Бандарэнку.

Добрая парада: хочаце быць аўтааматарам — не толькі станьце ў чаргу на набыццё аўтамабіля, але і загадзя паклапаціцеся пра вадзіцельскае пасведчанне. Які з двух магчымых для гэтага шляхоў выбраць — вырашайце самі. Толькі хачу папярэдзіць: сучасныя наследнікі Астапа Бендэра не спяць, заўсёды гатовыя «ўдружыць» даверлівым прастакам на рынках многіх гарадоў, чула ўлоўліваючы сённяшнія попыт і кан'юнктуру. Так, цяпер вадзіцельскія правы на шырока вядомым у СНД Камароўскім рынку каштуюць 1.000—1.550 «драўляных», у Маскве просяць 800—1.000, у Новасібірску — усяго 600—800. Праўда, ездзіць па іх вельмі рызыкоўна, асабліва на ўласным аўтамабілі.

Аляксей БЕЗВЯСЕЛЬНЫ.

РОЗГАЛАС

Лепш гандляваць, чым сеяць

ПАСТАВЫ (У. Шлык, РІД). У цэнтры горада пачаў працаваць фірменны магазін сумеснага беларуска-польскага прадпрыемства «Пос-Поз». Яго заснавальнікамі з'яўляюцца мясцовы калгас «Сцяг перамогі» і польская фірма «Блюмэр». На першым паверсе прадаюцца джынсавыя касцюмы — выбар пакуль небагаты. На другім паверсе размясціўся бар. У бліжэйшы час асартымент тавараў значна пашырыцца за кошт паставак з Польшчы.

Бывай, аўтамабіль

ТАЛАЧЫН (Т. Махтадуй). Сярод жыхароў раёна так і не знайшлося ахвотнікаў купіць машыну «ЛУАЗ» за 160 тысяч рублёў. Яшчэ зусім нядаўна ад такой пакупкі рэдка хто адмовіўся б. Сёлета ж толькі адзін чалавек звярнуўся ў планавы аддзел райвыканкома, каб удакладніць свой чарговы нумар на набыццё аўтамабіля. На задні план, як відаць, адышлі праблемы вадзіцеляў-аматараў.

Здаецца, пачынаюць прывыкаць людзі да неабходнасці абмяжоўваць свае жаданні, эканоміць кожную капейку.

Па сродках і... роды

ГРОДНА (А. Дук). Колькі каштуе ўтрыманне адной парадзіхі? Сума затрат, якія былі падлічаны ў 3-й гарадской паліклініцы, склала 4.350 рублёў. Цяпер іх трэба будзе плаціць тым жанчынам, якія выказалі жаданне нараджаць за грошы. Тым больш, што платнае знаходжанне ў радзільным доме адрозніваецца ад «звычайнага». Жанчына, якая аддае грошы, можа выбраць сабе ўрача з самых высокакваліфікаваных і знаходзіцца пад наглядам некалькі дзён перад родамі. Ужо знайшлося 6 жадаючых карыстацца платнымі паслугамі. Сярод іх — інжынер, настаўніца.

Пагражае ржавая смерць

МІНСК (У. Цасюк). Амаль 47 гадоў прайшло з таго часу, як закончылася Вялікая Айчынная вайна. Але ў зямлі Беларусі і па сённяшні дзень ляжаць яе грозныя атрыбуты — снарады і міны.

З пачатку года асабовым саставам піратэхнічнага ўзвода (дарэчы, адзінага ў акрузе), якім камандуе лейтэнант Анатоль Плех, на тэрыторыі рэспублікі абясшкоджана 11 небяспечных прадметаў. Сярод іх дзве 500-кілаграмовыя фугасныя авіябомбы, дзве 250-кілаграмовыя такога ж тыпу, чатыры авіябомбы 100-га калібру і два 75-міліметровыя артылерыйскія снарады.

Я б у гімназію пайшоў...

ПОЛАЦК. Нарэшце, падведзена рыса пад працяглымі размовамі і спрэчкамі наконт таго, быць ці не быць у старажытным Полацку навучальнай установе новага тыпу з беларускай мовай навучання. Гарвыканком прыняў рашэнне адкрыць у горадзе з новага навучальнага года на базе сярэдняй школы №. 7 нацыянальную гімназію, адбор вучняў у якую будзе праводзіцца на конкурснай аснове, з удзелам прадстаўнічай камісіі.

— АФІЦЫЙНЫ АДДЗЕЛ

Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу паведамляе

АБ ІНДЭКСЕ СПАЖЫВЕЦКІХ ЦЭН, ЯКІ ВЫКАРЫСТОЎВАЕЦЦА ПРЫ АЖЫЦЦЯЎЛЕННІ РАЗАВАЙ ІНДЭКСАЦЫІ ЗБЕРАЖЭННЯЎ НАСЕЛЬНІЦТВА ЗА 1991 ГОД, ШТО ЗНАХОДЗЯЦЦА Ў АШЧАДНЫМ БАНКУ НА 1 СТУДЗЕНЯ 1992 ГОДА

Пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 6 красавіка 1992 г. № 187 «Аб індэксацыі зберажэнняў насельніцтва» прадугледжана ажыццявіць разавую індэксацыю зберажэнняў насельніцтва за 1991 год, што знаходзяцца ў Ашчадным банку на 1 студзеня 1992 года, шляхам карэкціроўкі сум да 10 тыс. рублёў (уключна) па кожнаму ўкладу на індэкс спажывецкіх цэн, вылічаны да красавіка 1991 г., за выключэннем укладаў, якія знаходзяцца на аб'яднаных і кампенсацыйных рахунках.

Пастановай устаноўлена, што індэксацыя ўкладаў насельніцтва за 1992 год ажыццяўляецца шляхам павышэння працэнтных ставак па ўкладах.

Дзяржкамстат Рэспублікі Беларусь на аснове вынікаў сістэматычнага назірання за змяненнем спажывецкіх цэн на тавары і паслугі зрабіў разлік індэкса для карэкціроўкі ўкладаў насельніцтва ў адпаведнасці з данай пастановай. У якасці базавых цэн, як гэта і прадугледжана пастановай, прыняты цэны красавіка 1991 года. За перыяд з красавіка па снежань 1991 года ўключна кошт набору тавараў і паслуг, якія складаюць «спажывецкую карзіну», павялічыўся на 19,3 працэнта.

Такім чынам, індэкс спажывецкіх цэн для ажыццяўлення Ашчадным банкам індэксацыі зберажэнняў насельніцтва за 1991 год складае 119,3 працэнта. Гэтым індэксам павінны кіравацца пры карэкціроўцы ўкладаў насельніцтва ўсе органы Ашчаднага банка рэспублікі.

Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу.

Аб індэксацыі грашовых даходаў насельніцтва Рэспублікі Беларусь за красавік 1992 года

Паводле даных Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу, індэкс цэн на харчовыя і нехарчовыя тавары і паслугі, уключаныя ў «спажывецкую карзіну», у сакавіку 1992 года ў параўнанні з лютым 1992 года склаў 119,5 працэнта.

У сувязі з гэтым Дзяржкампраца Беларусі паведамляе, што даходы насельніцтва за красавік 1992 г., атрымліваемыя з бюджэтных крыніц (заработная плата, пенсіі, дапамогі, стыпендыі і інш.), індэксуюцца зыходзячы з вышэйуказанага індэкса з прымяненнем наступнай шкалы норматываў індэксацыі для розных частак даходу:

— у межах 1.100 рублёў — 1,0;

— ад 1.101 да 2.200 рублёў — 0,5;

частка даходу, якая перавышае 2.200 рублёў, не індэксуецца.

Насельніцтву, якое атрымлівае даходы з іншых крыніц (у тым ліку і для гаспадарчаразліковых арганізацый), кампенсацыя страт ад інфляцыі пры магчымасці можа ажыццяўляцца па падставах, прадугледжаных калектыўнымі дагаворамі (пагадненнямі).

Дзяржкампраца Рэспублікі Беларусь.

МАСКВА «ТЭАТРАЛЬНАЯ»

ПАЛІТЫЧНЫ РЭПАРТАЖ

Не, размова ў гэтых нататках пойдзе не аб навінах з тэатра на Таганцы ці «Современника». У перабудовачныя гады ў Маскве найбольш расквітнеў тэатр вуліцы. З адзіным жанрам — палітычным. Ужо і каўбасы пенсіянерам немагчыма купіць, і з-за жабракоў часам цяжка прайсці праз падземны пераход, а плошчы аднак усё мітынгуюць і мітынгуюць. Рэжысёры палітычных спектакляў на вуліцах аказаліся самымі жывучымі ў параўнанні з іх «калегамі» з галіны «чыстага» мастацтва. Тэм для пастановак жыццё падкідвае шмат. Праўда, на здзіўленне заўважаеш, што тэмы, аднак, рэгулююцца нейкім адным невядомым рэжысёрам.

Апошняя тэма — расійскі З'езд народных дэпутатаў. Памятаю, як ледзь не на руках насілі новае «наўгародскае веча». І айчынныя дэмакраты, і сябры з Захаду ўголас гаварылі, што з'езд — новае слова ў гісторыі расійскай дэмакратыі. Сапраўды, спачатку, калі з'явілася магчымасць, падараваная «архітэктарам перабудовы» Гарбачовым, гаварыць аб усім, аб чым хочаш, з'езд уяўляў сабой нешта зусім нязвыклае для сапсаванага наменклатурнай прапагандай вока. Прайшлі гады, няма больш той радасці ад салодкіх слоў «галоснасць», «дэмакратыя». Нават для дэпутатаў-супердэмакратаў стала сёння зразумелым, што, апрача разлікаў з мінулым, трэба ўсур'ёз думаць пра дзень заўтрашні, а яшчэ больш — пра сённяшні. Народы Расіі падышлі да рысы вымірання. Канешне, паслужлівыя «ўрачы» прыдумаюць спецыяльную форму і ў дыягназе смерці замест «ад голаду», як гэта сёння відаць па Грузіі, запішуць: «Ад дыстрафіі». Інтэлігентна!

Што б там ні гаварылі, а шматлікія дэпутаты расійскага з'езда ўбачылі патрэбу якім-небудзь чынам умяшацца ў ход рэформаў. І тут жа атрымалі моцны адпор ад усёй прагрэсіўнай дэмакратычнай прэсы. У друку, як бачу, пайшла дружная кампанія нападак на расійскі з'езд. Хочуць яго роспуску. І не толькі з'езда. А і Саветаў народных дэпутатаў усіх узроўняў.

Праглынуўшы пілюлю на з'ездзе ў сувязі з прыняццем пастановы аб ходзе рэформаў, кімсьці з урада было вырашана звярнуцца да «голасу народа». Таму ў мінулую нядзелю і быў арганізаваны ў Маскве мітынг усіх дэмакратычных сіл. Як заўсёды, на Манежнай плошчы. Праўда, крыху раней каля музея У. І. Леніна пачаў нелегальна збірацца натоўп з іншым пунктам гледжання. Сюды прыйшлі тыя, хто катэгарычна не хоча «поступиться» прынцыпамі» —«камуністы». Увесь натоўп разбіты на мноства мікрагрупак. У кожнай — свой экспромтам выбраны вядучы. Усе крычаць. Моцна, на ўсё горла. «Далоў Ельцына-п'яніцу!», «Ельцын, дастань руку з маёй кішэні!» Людзі агрэсіўныя, заведзеныя.

— Я беспрацоўны! — крычыць адзін.

— А якая ў цябе спецыяльнасць? — пытае другі. — Ты спрабаваў шукаць якая-небудзь занятак?

Беспрацоўны і слухаць не хоча ніякіх аргументаў. І крычыць з новай сілай: «Я беспрацоўны!» Голас хрыплы, відавочна, чалавек пасля моцнага пахмелля.

Другі аматар «зялёнага змея» дэмакратычнай закваскі крычыць аб іншым: «Знішчыць камуністаў Прыднястроўя!» Ніякім чынам не дакажаш яму, што нават на невялікім кавалку зямлі немагчыма, каб усе былі камуністамі. Там—у большасці простыя людзі, якія сёння гінуць ад ўсплёску нацыяналізму азвярэлых палітыкаў постперабудовачнага разліву.

Бачу жанчыну ў стаптаных ботах і падраным паліто. На грудзях нясе кардонку з надпісам: «Падтрымліваем рэформы ўрада Ельцына!» Бачу партрэты расійскага важака. На другім баку вуліцы бачу партрэты Леніна і Сталіна. Расія не можа без «цара»...

А вось паказалася і «дэмакратычная» дэманстрацыя, якая падышла да Манежнай плошчы з боку «Белага дома». Не надта вялікая ў параўнанні з дэманстрацыямі першых гадоў «перабудовы». Пачынаецца мітынг. На трыбуне — тыя самыя супердэмакратычныя прамоўцы. Вось да мікрафона падыходзіць «бацька дэмакратыі» з Кастрычніцкага раёна Масквы Ілья Заслаўскі. Чуюцца гнеўныя словы прамоўцы. Ён прапануе выгнаць усіх былых камуністаў з кіруючых пасад. (Сярод кіруючых дэмакратаў большасць — таксама былыя камуністы.)

Старая жанчына, відаць, «чужая» для прысутных, устаўляе рэпліку:

— Ён (Заслаўскі) прадаў увесь раён!

— Ты камуністка! — дае адпор «антыдэмакратцы» пажылы мужчына.

— Я ніколі не была ў партыі! — апраўдваецца жанчына. — Я справядлівасці хачу!

Мітынг набірае моцы. «Дэмакраты», якія да яго пачатку былі больш спакойныя, чым «камуністы», крычаць усё мацней. «Ельцын! Ельцын!», «Распусціць З'езд народных дэпутатаў!», «Ельцыну — прэзідэнцкае праўленне!» Далей—болей. «Далоў Савецкую ўладу!» — крычыць натоўп. Крычаць у асноўным пажылыя людзі. Як і на «камуністычным» баку вуліцы. Моладзі амаль няма. Моладзь не верыць нікому.

— Ты з кім? — некалькі разоў пыталі мяне. Цяжкае пытанне. «Камуністы» хочуць рэстаўрыраваць старыя парадкі, калі ў людзей было «карыта», але не было свабоды. «Дэмакраты» абяцаюць «светлую будучыню», як некалі бальшавікі. Але не ведаюць, як яе дасягнуць. Як і бальшавікі, сваю палітыку ўсталёўваюць на касцях народа. «Усё зблыталася ў доме Аблонскіх»! Праўда, для сябе знаходжу адказ на пытанне «на засыпку»: «Я — з маёй сям'ёй!»

Самы вялікі «мітынг», бачу, адбываецца аднак не на Манежнай плошчы, а ля магазіна «Дзіцячы свет». Многія тысячы людзей прадаюць і купляюць тут усё, што толькі магчыма. Старая бабуля прыціскае да грудзей бутэльку гарэлкі, здабытую пасля шматгадзіннага стаяння ў чарзе да дзяржаўнага магазіна. Чалавек у фуфайцы прадае паржавелыя шрубы. Хтосьці прапануе жвачку, хтосьці — заморскія жаночыя трусы. Як піша ў паважанай газеце адзін былы партыйны публіцыст ленінскай школы, а сёння — яры апалагет расійскага «ўрада народнай падтрымкі»,— «краіна цяжарная рынкам».

Спусціўся ў падземны пераход. Столькі жабракоў у Маскве не было ніколі. Жанчыны з немаўлятамі, хлопчык гадоў дзесяці з абразком Маткі Боскай, кульгавы юнак з мыліцай... А наверсе працягваўся мітынг. Людзі крычалі аб неабходнасці працягваць рэформы.

Упэўнены, сярод удзельнікаў мітынгу было нямала аўтамабілістаў. Назаўтра ўсе яны плацілі за бензін у пяць разоў даражэй. А яшчэ пару тydняў таму назад урад абяцаў, што цэны на бензін і іншыя энерганосьбіты не будуць павышацца да восені. «Урад усенароднай падтрымкі» дзейнічае. На мітынгах жа яго падтрымліваюць...

Міхаіл БАЦЯН.

Масква.

Справы панельныя. Але без прастытутак

ОРША. Тут стала вядома аб ліквідацыі завода буйнапанельнага домабудавання, якога, па сутнасці, яшчэ... няма.

Справа ў тым, што калі кіруючыя органы рэспублікі ў 1988 годзе прымалі рашэнне аб будаўніцтве гэтага прадпрыемства, яны выдаткавалі на гэта ўсяго 1 мільён 375 тысяч рублёў. Сродкі, якіх не хапала, па дагаворах выдзелілі 13 прадпрыемстваў горада (напрыклад, два мільёны даў ільнокамбінат, мільён — мясакансервавы завод). Але 200 будаўнікоў паспелі асвоіць толькі паўтара мільёна рублёў, пасля чаго наступіла тое, чаго можна было чакаць. З-за шалёнага росту цэн на будаўнічыя матэрыялы прадпрыемствы-крэдыторы (якія, дарэчы, і самі знаходзіліся не ў лепшым стане) вымушаны былі адмовіць аб выдзяленні сродкаў, — таму завод буйнапанельнага домабудавання і аказаўся банкрутам, так і не паспеўшы пабудавацца. Што будзе далей — невядома, а між іншым у Оршы ў чарзе на атрыманне кватэр знаходзіцца каля 15 тысяч сем'яў, многія з якіх чакаюць наваселля па 20—25 гадоў.

МУС Беларусі паведамляе

◆ Супрацоўнікамі ўпраўлення ўнутраных спраў Гомельскага аблвыканкома выкрыта злачынная група, якая займалася падробкай чэкавых кніжак і іншымі «цёмнымі» справамі.

У ходзе следства ўстаноўлена, што жыхары Гомеля Р., Ш. і М., карыстаючыся бескантрольнасцю з боку работнікаў ашчадных банкаў і магазінаў, што гандлююць за валюту і інвалютныя рублі па чэкавых кніжках цэнтральных ашчадбанкаў, падраблялі звычайныя чэкавыя кніжкі з рублёвымі рахункамі на спецыяльныя (інвалютныя). Па падробленых грашовых дакументах яны набывалі махлярскім шляхам па больш нізкай цане радыё-, відэа- і тэлеапаратуру, іншыя дэфіцытныя тавары, якія збывалі па спекулятыўных цэнах прыватным асобам, а таксама праз кааператывы і малыя прадпрыемствы.

Адметнай асаблівасцю гэтага злачынства з'яўляецца яго даволі шырокая геаграфія. Падробленыя чэкі атаварваліся практычна ва ўсіх сталіцах былых саюзных рэспублік і буйных гарадах, дзе ёсць валютныя магазіны. Папярэдне зафіксавана, што злачынцамі былі прад'яўлены да аплаты 82 чэкавыя кніжкі на суму звыш 700 тыс. рублёў.

На сённяшні дзень усе члены злачыннай групы арыштаваны, у іх канфіскавана звыш 150 тыс. рублёў, значныя сумы ў іншаземных валютах, на іх маёмасць накладзены арышт.

Следства працягваецца.

◆ **Атрыманы звесткі пра работу органаў унутраных спраў па выкананню Закона «Аб часовых мерах па абароне спажывецкага рынку Беларусі» з 1 па 31 сакавіка 1992 г.**

◆ За гэты перыяд на кантрольна-прапускных пунктах міліцыі выяўлена 754 факты незаконнага вывазу з рэспублікі тавараў народнага спажывання, прадукцыі вытворча-тэхнічнага прызначэння, сыравіны і матэрыялаў. Канфіскавана незаконна вывозімых тавараў на агульную суму 14.740,4 тыс. рублёў. У тым ліку складанай бытавой тэхнікі — на 3.394, 6 тыс. рублёў, вопраткі — на 3.156,7, харчовых тавараў — на 727,5 тыс. рублёў.

◆ 3 сакавіка на КПП «Чарнігаўскі» Гомельскага раёна пры даглядзе легкавой аўтамашыны «таёта» (дзяржнумар — 89-49 МІА, вадзіцель В. Н. Якусік) выяўлена і канфіскавана 264 норкавыя шкуркі на агульную суму 448,8 тыс. рублёў. Грузаадпраўшчык — Маладзечанскі камбінат футравай сыравіны. Грузаатрымальнік — сумеснае растоўскае прадпрыемства «Зубр».

◆ 4 сакавіка на КПП «Рудня» Ельскага раёна затрымана аўтамашына «ВАЗ-21063» (дзяржнумар К 57-36 МІ), на якой грамадзянін В. М. Амельчанка вывозіў за межы рэспублікі 27 медыцынскіх апаратаў ІВЛ-ВЧ-001 з клапанамі-размеркавальнікамі на суму 243 тыс. рублёў. Тавар канфіскаваны.

◆ 13 сакавіка на КПП «Юховічы» Расонскага раёна пры даглядзе аўтамашыны «ГАЗ-53» (дзяржнумар 82-20 ВТП) выяўлены і канфіскаваны 4.453 кг аўтамабільных маторных масел на суму 30,8 тыс. рублёў. Грузаадпраўшчык — УМ-276 (г. Полацк). Грузаатрымальнік —Аграснаб г. Пушкінскія Горы.

◆ 21 сакавіка на КПП «Лапіна» Браслаўскага раёна пры даглядзе аўтамашыны «МАЗ-500» (дзяржнумар 58-96 ЛТС) выяўлена і канфіскавана 8.000 літраў дызельнага паліва на суму 10,3 тыс. рублёў, якое вывозілася за межы рэспублікі грамадзянінам Р. С. Лаўрыновічам.

◆ 25 сакавіка на КПП «Катлоўка» Астравецкага раёна затрыманы аўтамабіль «МАЗ-504» (дзяржнумар 75-74 МГЛ), вадзіцель якога А. А. Кавалёў вывозіў у Літоўскую Рэспубліку 35 бочак меднага парашку, 20 медных зліткаў, 20 бухт меднай стужкі агульнай вагой 15 тон. Усяго — на 1,5 млн. рублёў. Груз канфіскаваны.

◆ 27 сакавіка на КПП «Урбаны» Браслаўскага раёна пры даглядзе аўтамашыны «ВАЗ-2104» (дзяржнумар О 04-40 ЛТ), якая належала грамадзяніну В. В. Друнке, выяўлена 500 літраў бензіну АІ-93. Рашэннем нарсуда Браслаўскага раёна груз канфіскаваны, В. В. Друнке аштрафаваны на 5.000 рублёў.

Уладзімір МАІСЕЕЎ.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ

«НЯМЕЦКАЯ ХВАЛЯ»

* **Міжнародны валютны фонд заклікаў краіны СНД да больш цеснага супрацоўніцтва ў эканамічнай і фінансавай сферах. На думку фонда толькі ўсебаковая інтэграцыя зможа папярэдзіць эканамічны крах былога Саюза ССР. МВФ лічыць, што для стварэння стабільнай асновы для прамысловасці і гандлю неабходна, каб былыя савецкія рэспублікі дамовіліся аб сумеснай грашовай і працэнтнай палітыцы.**

* Дыслацыраваныя ў трох Прыбалтыйскіх рэспубліках афіцэры Узброеных Сіл СНД звярнуліся да з'езда народных дэпутатаў Расіі з заклікам тэрмінова абмеркаваць крытычную сітуацыю ў Прыбалтыцы. У гэтым закліку афіцэры патрабуюць тэрміновага графіка вываду войск з Літвы, Латвіі і Эстоніі. Акрамя гэтага, яны звяртаюць увагу на неабходнасць забеспячэння законаў і сацыяльнага статуса і скардзяцца на дыскрымінацыю рускіх салдат з боку насельніцтва Прыбалтыкі.

* **Прэзідэнт Украіны Леанід Краўчук адвяргае прапанову аб правядзенні рэферэндуму па пытанню незалежнасці Крыма. Такі рэферэндум, сказаў ён, супярэчыць Канстытуцыі Украіны і да таго ж можа прывесці да крывавых сутыкненняў.**

* На ваеннай АЭС у Краснаярску ў бліжэйшыя месяцы будуць адключаны два з трох падземных рэактараў. На гэтай станцыі робіцца абагачэнне плутонія для ядзернай зброі. Рэактары ўяўляюць небяспеку для насельніцтва і навакольнага асяроддзя.

«ГОЛАС АМЕРЫКІ»

* **Японія прапанавала Расіі план урэгулявання даўняй тэрытарыяльнай спрэчкі з-за чатырох астравоў, размешчаных непадалёку ад вострава Хакайдо на поўначы Японіі. Гэты двухступенчаты план, прапанаваны японскім міністрам замежных спраў Ватанабэ, можа спрыяць вырашэнню амаль што пяцідзесяцігадовай спрэчкі, якая перашкаджае ўстанаўленню нармальных дыпламатычных і эканамічных сувязей паміж дзвюма краінамі. У адпаведнасці з планам Японія пагадзілася на неадкладнае вяртанне двух астравоў у тым выпадку, калі Расія дасць абяцанне праз пэўны час вярнуць у сваю чаргу два астравы са свайго боку. Гэты кампрамісны план падобны на той, што быў адвергнуты ў Савецкім Саюзе ў 1960 годзе. Японскія эксперты мяркуюць, што цяперашнія лідэры Расіі гатовы перагледзець яго.**

* Дэпутаты індыйскага парламента крытыкуюць Злучаныя Штаты за спробу перашкодзіць атрымаць Індыі ракетныя тэхналогіі з Расіі. З'явіліся паведамленні аб тым, што дзяржаўны сакратар ЗША Джэймс Бейкер аказвае ціск на расійскіх прадстаўнікоў, каб яны адмовіліся ад гэтай здзелкі на суму ў 200 мільёнаў долараў.

* **Злучаныя Штаты распачалі дастаўку гуманітарнай дапамогі Босніі і Герцагавіне. Сюды прыбылі пяць самалётаў з прадуктамі, коўдрамі, медыкаментамі і іншымі прадметамі першай неабходнасці. ЗША ўжо аказалі югаслаўскім рэспублікам дапамогу на 9 мільёнаў долараў.**

* Улады Ізраіля далі дазвол адкрыць апошні з шасці палесцінскіх універсітэтаў, забароненых пасля паўстання палесцінцаў супраць ізраільскага праўлення. Універсітэт на заходнім беразе ракі Іардан магчыма адновіць работу ўжо 29 красавіка. У першую чаргу пачнуцца заняткі на біялагічным і інжынерным факультэтах.

* **Адменена сустрэча кіраўнікоў урадаў краін СНД, назначаная на пятніцу ў Кішынёве. Гэта зроблена ў сувязі з пагаршэннем сітуацыі ў Малдове. Пасяджэнне прэм'ер - міністраў будзе праведзена 15 мая ў Ташкенце. У той жа час там пройдзе і сустрэча кіраўнікоў краін СНД.**

* Дырэктар ЦРУ Роберт Гейц заявіў, што калі б не вайна ў Персідскім заліве, Ірак мог бы стварыць ядзерную бомбу сёлета, а, мабыць, нават і раней.

* **Сотні актывістаў, якія выступаюць супраць абортаў, і сотні прыхільнікаў іх легалізацыі выйшлі на дэманстрацыю ў горадзе Буфала на поўначы штата Нью - Йорк. Групіроўка «Аперацыя «Выратаванне», якая выступае супраць абортаў, плануе правядзенне блакады бальніц, у якіх робяцца аборты. Іх апаненты маюць намер перашкодзіць у гэтым. Спрэчку збіраецца разабраць мясцовы суд.**

РАДЫЁ «СВАБОДА»

* Кіраўнік афганскай апазіцыі Хекмац'яр заявіў, што яго атрады пачнуць наступленне на Кабул, калі астаткі афганскага ўрада не здадуцца. Хекмац'яр назваў 26 красавіка апошнім тэрмінам для здачы. Аб'яўлена, што быламу прэзідэнту Афганістана Наджыбуле дазволены выезд з краіны. Сапернічаючы з Хекмац'ярам кіраўнік другой апазіцыйнай групоўкі Масуд спрабаваў уступіць з Хекмац'ярам у перамовы, аднак сустрэў адпор. Масуд абяцаў не падвяргаць Кабул атацы. У канцы мінулага тыдня Масуд правёў перамовы з міністрам замежных спраў Афганістана Вакілем і аб'явіў аб планах перадачы ўлады мірным шляхам.

* **Пасланнік Расіі Іона Андронаў вылецеў учора ў Кабул для абмеркавання лёсу ваеннапалонных, захопленых сіламі супраціўлення. Андронаў з'яўляецца саветнікам віцэ - прэзідэнта Расіі Аляксандра Руцкога.**

* Кіраўніцтва Лівіі аб'явіла, каб усе замежныя журналісты пакінулі краіну ў самы кароткі тэрмін.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ

СПОРТ

ПЕРШЫЯ МАТЧЫ, ПЕРШЫЯ ГАЛЫ...

Вось і прыйшоў да нас футбол, які адны з аматараў і спецыялістаў чакалі з вялікім нецярпеннем, другія — з цікавасцю, трэція — з пэўнай доляй песімізму... І сапраўды, пытанне: «А якім усё ж будзе старт першага нацыянальнага чэмпіяната Рэспублікі Беларусь?», было ва ўсіх на вуснах.

Рабіць далёка ідучыя высновы па аднаму толькі туру, справа, вядома ж, рызыкоўная. Тым не менш, думаецца нам, першы блін не стаў камяком...

Найбольшую цікавасць выклікала, натуральна, сустрэча на мінскім стадыёне «Дынама», у якой гаспадары поля прымалі маладзечанскі «Металург». Бачылі мы, як хваляваўся перад гульнёй настаўнік маладзечанцаў, вядомы ў мінулым ігрок «Дынама» і зборнай Савецкага Саюза Сяргей Бароўскі. Але, як паказаў час, усё было дарэмным: ягоныя выхаванцы не спасавалі перад больш вопытнымі і сталымі дынамаўцамі. Матч закончыўся ўнічыю — 0:0, і гэта першае ачко стала для гасцей сапраўднай узнагародай. Прыемнае ўражанне пакінулі аб сабе маладыя футбалісты «Металурга» варатар Мікалай Абрамовіч, Дзмітрый Сырэль, Аляксандр Лебедзеў, Дзмітрый Крук, Віталь Казяк, Сяргей Бараноўскі... А вось у дзеяннях мінчан не-не ды і прасочвалася пэўная пагарда да малодшых па званню калег. Што ж, вучаць не толькі паражэнні, а нават і нічые...

У іншых гульнях першага тура чэмпіяната РБ зафіксаваны наступныя вынікі: «Шахцёр» (Салігорск) — СКБ «Лакаматыў» (Віцебск) — 4:0; «Днепр» (Магілёў) — «Трактар» (Бабруйск) — 0:1; «Хімік» (Гродна) — «Абутнік» (Ліда) — 1:0; «Тарпеда» (Мінск) — «Будаўнік» (Старыя Дарогі) — 3:1; «БелАЗ» (Жодзіна) — «КІМ» (Віцебск) — 1:3; «Дынама» (Брэст) — «Тарпеда» (Магілёў) — 1:1, «Ведрыч» (Рэчыца) — «Гомсельмаш» — 1:1.

Другі тур спаборніцтваў — у суботу, 25 красавіка.

РЭПЕТЫЦЫЯ ПЕРАД АЛІМПІЯДАЙ

У сталіцы Францыі Парыжы адбыўся чэмпіянат свету па спартыўнай гімнастыцы. Упершыню спаборніцтвы праводзіліся толькі на асобных снарадах, а абсалютны чэмпіён у мнагаборстве не вызначаўся. У саставе зборнай СНД выступілі два прадстаўнікі Рэспублікі Беларусь: алімпійская чэмпіёнка Сеула Святлана Багінская і неаднаразовы чэмпіён кантынента Віталь Шчэрба.

Сапраўдны фурор зрабіў у Парыжы 19-гадовы мінчанін В. Шчэрба. У практыкаваннях на кольцах і кані ён заваяваў залатыя медалі чэмпіёна свету, а ў вольных практыкаваннях атрымаў сярэбраную ўзнагароду. Выдатная заяўка і на ўдзел у Алімпіядзе-92 у Барселоне, і, хочацца спадзявацца, на выдатнае выступленне і там, у сталіцы Каталоніі!

А вось С. Багінская, шчыра кажучы, некалькі расчаравала. Скаванасць у дзеяннях, нейкая боязь і аглядка на саперніц не дазволілі Святлане спаўна раскрыць сваю цікавую і насычаную цікавымі камбінацыямі і складанымі элементамі праграму. У выніку — усяго толькі адзін сярэбраны медаль у апорным скачку. Для пераможцы папярэдніх Алімпійскіх гульняў і аднаго з лідэраў сусветнай гімнастыкі такі «ўраджай», вядома ж, не самы лепшы. І наогул, упершыню ў гісторыі сусветных чэмпіянатаў прадстаўніцы нашай зборнай не атрымалі ніводнай вышэйшай узнагароды...

Да Гульняў Алімпіяды ў Іспаніі — роўна тры месяцы. Так што адшліфаваць свае праграмы нашы гімнасты яшчэ могуць спаўна.

ЗАСТАЎСЯ АПОШНІ КРОК...

Набліжаецца да завяршэння розыгрыш аднаго з прэстыжных турніраў сярод клубных каманд гандбалістаў — Кубка Міжнароднай федэрацыі (ІГФ).

У паўфінальных сустрэчах армейцы сталіцы Беларусі правялі два напружаныя і адказныя паядынкі з югаслаўскай камандай «Пралітэр». І ў першай гульні, і ў другой нашы майстры святкавалі перамогі — 28:19 і 30:27.

У маі месяцы армейцы Мінска сустрэнуцца ў фінальным паядынку з адной з лепшых каманд Германіі — клубам «Валлау Масэнхайм». Ён і назаве ўладальніка Кубка ІГФ.

Анатоль ФЁДАРАЎ.

Тры дні Орша была сталіцай смеху

Кажуць, што ў наш цяжкі час людзям не да смеху. Быццам бы, «калі гаворыць рынак, музы маўчаць». Тыя, хто гэта сцвярджае, не маюць рацыі. Бо, па-першае, смех робіць чалавечае жыццё больш доўгім; па-другое, як добра заўважыў адзін з класікаў: «Чалавецтва, смеючыся, развітваецца са сваім мінулым». А самае галоўнае, што калі фестываль звязаны з імем Аркадзя Ісакавіча Райкіна, то ўсё астатняе знікае само па сабе як зусім нязначнае і дробязнае. Лепш за ўсё гэта зразумелі не ў Габраве ці Адэсе, а ў невялічкім беларускім горадзе Оршы, які на тры дні набыў статус сталіцы смеху.

Менавіта тут, на беразе Дняпра, адбыўся адборачны конкурс Міжнароднага фестывалю «Мора смеху» на кубак Аркадзя Райкіна. Ініцыятарам правядзення конкурсу выступіў аршанскі тэатр-студыя «Капкан» (пра які «Звязда» ўжо расказвала), а спонсарам стаў буйнейшы ў Еўропе льнокамбінат, у Палацы якога і адбывалася гэтае незвычайнае відовішча. «Смехачы» з многіх куткоў Беларусі і Расіі спаборнічалі адзін з адным напружана і ўпарта, бо ўзнагародай пераможцу павінна была стаць пуцёўка ў Рыгу на фінал фестывалю «Мора смеху», што традыцыйна праходзіць на радзіме Аркадзя Райкіна ў апошнія выхадныя дні красавіка. Ацэньвалі ўдзельнікаў конкурсу не старыя бюракраты на чале з загадчыкам аддзела культуры гаркома КПБ, якіх можна было рассмяшыць толькі звесткамі аб тым, што ў ЗША прыйшла да ўлады камуністычная партыя (у застойныя гады ў склад журы ўваходзілі менавіта такія людзі), а знакамітыя «мэтры» так званага «арыгінальнага жанру». Чаго, напрыклад, вартыя імёны АляксандраВаладарскага (аўтара маналогаў Хазанава, Вінакура і Клары Новікавай) ці ўдзельніка многіх тэлевізійных перадач Мікалая Маскалёва? А галоўным «інквізітарам» стаў знакаміты сатырык СНД Марк Дубоўскі, якому, дарэчы, належыць ідэя правядзення фестывалю.

Расказаць аб усіх удзельніках фестывалю проста немагчыма. Таму адзначым найбольш цікавыя выступленні. Вельмі спадабаўся гледачам маналог Галіны Чарапок з Ваўкавыска. І хаця да канкурэнцыі з Кларай Новікавай пакуль яшчэ далёка, дзяўчына, несумненна, валодае тэатральным майстэрствам і з цягам часу (пры існуючым недахваце жанчын-сатырыкаў) можа дабіцца пэўных поспехаў. Ужо сталым і вядомым майстрам прыняў удзел у конкурсе мінскі сатырык Ота Наважылаў, які цяпер вядзе сатырычную рубрыку ў газеце «Рэспубліка». Яго па-сапраўднаму дасканалыя творы прынеслі шмат непрыемнасцей аршанскім дзяўчатам, у якіх ад смеху пацякла туш з веек. Янусь Малец з Мінска быў адзіны, хто ў фінале конкурсу выступаў на беларускай мове.

Сумна, што беларускамоўныя сатыра і гумар не могуць знайсці шлях на эстраду. Не ведаем, ці то жарты на роднай мове атрымліваюцца не такімі дасціпнымі, ці то час яшчэ не прыспеў, але нават флагман беларускага гумару мінскі тэатр «Хрыстафор» (які не прымаў удзелу ў конкурсе) пакуль не ацаніў усе станоўчыя якасці і скрытыя магчымасці роднай мовы.

Добры сцэнічны густ прадэманстравала фолк-трыо з Талачына з загадкавай назвай «Броміќі». Іх «вяскова-песенная» тэматыка аказалася бяспройгрышнай, што і адзначыла журы, аддаўшы «Бромікам» трэцяе месца. Яшчэ адно трэцяе месца «адхапіў» Валерый Лабанаў з «бліжняга замежжа» — горада Смаленска. А яшчэ адно трэцяе месца (а на думку аўтараў — першае з трэціх) атрымалі гаспадары — тэатр-студыя «Капкан».

І трэба сказаць, што гэта не рэвéранс журы ў бок арганізатараў конкурсу. Студыя «Капкан» — калектыў з вельмі моцным творчым патэнцыялам, таму і прызавое месца атрымала, як кажуць, «па заслугах». Дарэчы, зараз хлопцы рыхтуюцца да паездкі ў Маскву і здымкаў у папулярнай тэлепраграме «Аншлаг! Аншлаг!». Другія месцы падзялілі паміж сабой Ота Наважылаў і «іншаземец» Сяргей Жбанкоў са Смаленска, які ў сваёй анкеце напісаў: «Як жа трэба любіць жанчын, каб усё жыццё заставацца халасцяком?», але сваім маналогам захапіў сэрцы менавіта мужчынскага журы. А пераможцам стаў малады (і прывабны) акцёр тэатра і кіно з Мінска Алег Акуліч.

І ўсё-такі конкурс атрымаўся. Гэта адзначыў і старшыня журы Марк Дубоўскі, які не чакаў убачыць у Беларусі столькі талентаў, і кіраўнік студыі «Капкан» Юрый Заранкоў, які нават не спадзяваўся на такую колькасць удзельнікаў і добрую арганізацыю конкурсу. Яшчэ адзін адборачны тур адбудзецца ў Петразаводску, а ў канцы красавіка прызёры накіруюцца ў Рыгу. Журы будзе ўзначальваць сам мэтр Міхаіл Жванецкі. Напэўна (у якасці журналіста), там будзе прысутнічаць і карэспандэнт «Звязды». Так што сачыце за газетай.

Ігар КАРНЕЙ, Станіслаў СУЛКОЎСКІ.

Матэрыялы выпуску падрыхтаваў да друку Мікалай ЧАХОЎСКІ (тэл. 32-41-92).

Глеба зелянее

У маім старым садзе зямля пакрыта зялёным імхом, шмат расце конскага шчаўя. Парайце, як звесці ўсё гэта.
г. Мінск.

В. ВОЙНІЧ.

Такая ці прыкладна такая бяда напаткала многія сады. Зялёны налёт не толькі на зямлі, але і на дрэвах, агароджы, даху дома. Усюды нарасты моху.

Вядома ж, скажам далікатна, такія сады не дагледжаны. Да іх, як кажуць, не дайшлі рукі. Трэба ўзяць за правіла адзін раз у два гады ўносіць угнаенні (арганічныя і мінеральныя), пры неабходнасці вапнаваць глебу. Што глеба кіслая, відаць з пісьма. На гэта ўказваюць і мох, і асабліва — конскае шчаўе, А яшчэ там расце і макрыца. На кіслых глебах расліны горш засвойваюць нават тыя элементы, якія ёсць.

Усе ўгнаенні закопваюцца ці заворваюцца. Яны павінны быць збалансаванымі. Гэта значыць — усяго ў строга вызначанай колькасці. А вось якая доза павінна быць, трэба кіравацца аналізамі, што зробяць у спецыяльнай лабараторыі.

У любым выпадку, не пагоршым справы, калі ўнясём гной. У ім ёсць усе элементы ў прыкладна роўных, збалансаваных дозах. Да таго ж — цэлы букет мікраэлементаў. Гной паніжае і кіслотнасць глебы. Сістэматычнае перакопванне і пераворванне (разрыву верхніх карэньчыкаў саміх дрэў не трэба баяцца) не дазволяць развівацца рознай цвілі, імху, шкодным арганізмам.

Ствалы раслін ачышчаюць драцяной шчоткай ці якім-небудзь вострым прадметам. Дапамагаюць у ліквідацыі зялёных налётаў нітрафен і вапна, якую мы распырскваем разам з бардоскай сумессю ці проста белім ёю ствалы, Карацей, работы ў садзе вельмі многа.

Шматгадовае пустазелле (конскае шчаўе, дзьмухаўцы і інш.) трэба вырываць разам з доўгім карэннем. Скошванне не дае вынікаў, бо ў хуткім часе з'явіцца новае лісце. Конскае шчаўе, напрыклад, трэба яшчэ крыху і адкапаць, агаліць корань і пасля гэтага вырваць яго. Гэту работу лепш праводзіць вясной ці летам пасля «густых» дажджоў і паліву. Шкоднікі, «падмазаныя» вільгацю, «вылятаюць» са сваіх гнёздаў вельмі жвава.

ПАСЕЕМ АГУРОЧАК...

Пара думаць пра пасевы цеплалюбівай культуры — агуркоў. У адкрыты грунт іх сеюць у пачатку мая, калі больш-менш усталюецца надвор'е. Насенне адбіраецца (можна ў вадзе і без солі). Усе калівы, якія не тонуць праз 5 мінут, выкінуць. Астатнія (патанулыя) загружаюць на 30 мінут у малінавы раствор марганцоўкі і затым на 4 гадзіны — у настой попелу (паўшклянкі на літр).

Насенне трымаць у вільготнай анучцы да наклёўвання. Час ад часу змяшчаць на ноч у халадзільнік для загартоўкі. Сачыць, каб не перасыхала.

Сеюць па ўчастку, запраўленым перапрэлым гноем. Працэс разлажэння ўгнаення будзе павышаць тэмпературу глебы. Гэта важна для каранёвай сістэмы, якая патрабуе тэмпературы 18—25 градусаў. Адлегласць паміж радкамі — да метра, а адной расліны ад другой — 10—15 см. Абавязкова прышчыкніце верхавінкі над чацвёртым лістком. Гэта дасць магчымасць развівацца бакавым парасткам, на якіх звычайна больш жаночых кветак, а значыць, большым будзе ўраджай.

Паклапаціцеся пра плёнку. Можна выкарыстоўваць нават некалькі сапсаваную, з дзіркамі. Пад укрыццём расліны будуць адчуваць сябе лепш, бо нават не новая плёнка павышае тэмпературу на 3—8 градусаў.

Многія абараняюць агуркі ад халоднага ветру кулісамі з іншых раслін. Для гэтых мэт падыходзяць бабы, фасоля, гарох, памідоры, нават кукуруза. Яны добра «ўжываюцца» з агуркамі, не шкодзяць адзін аднаму.

У халодныя дні расліны не падкормліваюць. Гэта трэба рабіць пры цёплым сонечным надвор'і. Добра паліць расліны раніцай падагрэтым (да 30—35 градусаў) растворам каравяку ці птушынага памёту. І такіх падкормак некалькі. Карысныя і вітамінныя палівы з настояў траў.

Прыгажун-бурачок

Калі Месяц на сходзе (цяпер якраз такая пара), трэба сеяць агародніннaя культуры, якія фарміруюць ураджай у зямлі. Адна з іх — буракі. Да гэтай культуры адносіны асобыя, бо разам з бульбай і морквай яна найбольш часта з'яўляецца на стале. Шчыльны, прыгожай выцягнутай формы караняплод утрымлівае сухія рэчывы, цукар, бялкі, аскарбінавую кіслату. Бурачок, калі яго ўжываць сістэматычна і ў меру, папярэджвае захворванні пячонкі і атэрасклероз. І яшчэ: рыхтуйце гэты прадукт на пары. Тады ў ім больш захоўваецца вітамінаў і мінеральных солей.

Культура вельмі патрабавальная да сонца і наогул цеплыні, хоць і вытрымлівае мароз у 2—3 градусы. Насенне пачынае сваё доўгае жыццё пры васьмі градусах. Але найлепш развіваецца пры тэмпературы глебы ў 14—17 градусаў.

Важна, каб сонца «гасціла» на дзялянцы не менш 10 гадзін. Урэзаны сонечны дзень зніжае ўраджайнасць, пагаршае якасныя паказчыкі. Улетку бурак развівае моцную ліставую паверхню, падсыхае. Таму палівы — неабходная састаўная частка яго вырошчвання.

Добрымі лічацца супясчаныя і суглiністыя глебы, багатыя арганічнымі і мінеральнымі солямі, не кіслыя. Ідэальны варыянт — схіл градак на поўдзень ці паўднёвы захад. Упэўнены ў поспеху, калі вы пасееце насенне, дзе годам раней раслі агуркі, ранняя капуста, памідоры, пад якія ўносіліся ўгнаенні.

Сеюць буракі з адлегласцю паміж радкамі да 45 сантыметраў. Насенне загортваюць на глыбіню да 3—4 см (супесь) і на сантыметр менш на суглінках. У фазе 2—3 лісточкаў патрэбна першая прарыўка — да 2—3 см паміж раслінамі. Лішнія калівы можна перасадзіць, адарваўшы самы вялікі лісток. Праз тры тыдні — канчатковае прарэджванне. Адлегласць паміж раслінамі — 7—10 сантыметраў.

Дзвюх падкормак бывае дастаткова. Першую — пасля першай прарыўкі, другую — праз два тыдні. Можна даваць як настоены каравяк (два вядры на бочку ў 200 літраў), так і мінеральныя ўгнаенні (салетру — 5 г, суперфасфат і калій — па 10 г на вядро). Падкормкі ўносяць у канаўкі ў міжрадкоўях.

У засушлівыя перыяды абавязковыя палівы. А каб караняплод быў прыгожым і салодкім, абавязкова дайце травяны настой, жыжку, у якой варыліся грыбы ці нават маладая бульба.

Бульба, бы землякоп...

Толькі той, хто спрабаваў асвоіць новы ўчастак (асабліва, дзе быў дзірван ці пралягала дарога), ведае, колькі намаганняў, сіл, энергіі патрабуе пастаўленая мэта. Ускапай, калі рыдлёўка не лезе, разбі грудкі, вырві карэнне шкодных культур — ёсць ад чаго прыйсці ў адчай.

Між іншым, народная кемлівасць і тут дала рады. Аб тым, калі пачынаць гэту работу — і размоў не можа быць. Безумоўна, вясной! Глеба, размочаная веснавымі водамі, найбольш падатлівая. Можна і наогул не вельмі старацца, пусціўшы на патрэбную градку... бульбу. Так, звычайную нашу бульбу. Яна, бы заўзяты араты, у працэсе развіцця разрыхліць верхні слой, задавіць пустазелле. Яшчэ і аддзячыць ураджаем. Відаць, за давер.

Як гэта ажыццявіць? Участак заляжалага дзірвану размячаецца з дапамогай шнура ці жэрдкі на рады, дзе будзе расці бульба. Адзін рад ад другога — на адлегласці 60—70 см. Глебу на шырыню рыдлёўкі крышачку «расшавелім», унясём нітрафоску (30 грамаў на пагонны метр), попел і перапрэлы гной. Усё толькі ў радок! Злёгку перамяшаем. Палову глебы з радка выкінем на траву ў будучую баразну. Тое, што застанецца, яшчэ раз узрыхлім і раскладзём бульбіны (расточкамі ўверх!). Прысыплем выкінутай зямлёй. Над бульбінамі павінна быць не менш як 5—6 см глебы.

На сонцы і пры дастатковай вільгаці расліны хутка «прачнуцца». Праз два-тры тыдні з'явяцца калівы. Паліць, калі стаіць сухое надвор'е, і падкарміць мачавінай ці салетрай (карабок з верхам на 2 пагонныя метры). На расліны ўгнаенне не трапляе. Узрыхлім баразёнку і крыху здробненай зямлёй акучым расліны першы раз. Праз два тыдні паўторым акучванне, дадаўшы пад кожны куст паўжмені попелу.

Апошняе акучванне — перад закладкай кветак. Зялёная маса закрывае зямлю, ствараючы нешта падобнае на дах. Усё ля карэнняў бульбы і ў міжрадкоўях перапраўляе і перагнівае. Восенню выкопваем бульбу з мяккай, «лёгкай» зямлі!

***

Існуе і такі арыгінальны метад «ворыва» цаліны. Адгароджвайце на ўчастку загончык і запускайце падсвінкаў. За два тыдні яны зробяць з зямлі пух. У дадатак да ўсяго свінні могуць вызваліць агарод і ад злоснага пустазелля. Паспрабуйце. Вы адразу пераканаецеся ў эфектыўнасці такой «работы».

Гладыёлус гукае вясну

У скрынцы з картону, дзе захоўваліся цыбуліны гладыёлусаў, вы заўважылі стрэлкі. На донцы нават азначыліся (яны і прашчупваюцца) будучыя карані. Гэта значыць, што расліна кранулася ў рост, пагукала вясну.

Паколькі надвор'е халоднае, высаджваць цеплалюбівую культуру ранавата. Але панікаваць не трэба. Цыбуліны можна змясціць у склеп, дзе тэмпература да 3—5 градусаў цяпла. Можна і высадзіць у ёмістасці з-пад смятаны і малака ці ў торфаперагноевыя каробачкі, як расаду памідораў.

Расліны перад пасадкай абавязкова абясшкодзіць марганцоўкай (ружовы колер) ці фундазолам (2 г на літр цёплай вады). У гэтых растворах цыбуліны патрымаць 30 мінут.

Участак для пасадкі кветак выбіраецца ля дарожак і месц адпачынку. Нішто так не супакойвае чалавека, як велічна-грацыёзныя кап'явідныя стрэлкі-кветкі. А якая палітра колераў! Мусіць, нездарма на базары адна гэта кветка каштуе больш дзесятка іншых.

Найлепшы ўраджай кветак і самыя важкія цыбуліны будуць на раслінах, якія атрымалі «пачастунак» з мінеральных угнаенняў па сістэме азот+фосфар+калій у прапорцыі 1:1,5:1,2. Залішні азот выганіць вялікую стрэлку, а цыбуліна — залог будучага ўраджаю акажацца слабай.

НАДВОР'Е

22 красавіка

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, кароткачасовыя ападкі. Тэмпература паветра ў Віцебску — 2—4, Магілёве — 3—5, Мінску і Гомелі — 4—6, Гродна — 5—7, Брэсце — 8—10 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак: 23 красавіка на большай частцы тэрыторыі, 24-га месцамі—ападкі. Тэмпература паветра ўначы 23 красавіка каля 0, 24-га месцамі да 5 градусаў марозу. Удзень 23 красавіка 4—9, 24-га — 6—11 градусаў цяпла.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ СЁННЯ Ў НУМАРЫ

«Люстэрка». Інфармацыйная панарама.

«Канцэпцыя ўрада: як нам пераадолець крызіс». Сутнасць прапануемых мер, разгледжаных на чарговым пасяджэнні Прэзідыума Саўміна, каменціруе начальнік упраўлення эканомікі Саўміна В. Радомскі.

Паведамленне Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і эканоміцы.

Бізнес і мараль. «Чэснае прадпрымальніцкае, або Як прысвойвалі мільён з «хвосцікам».

«Хто навучыць плаваць?» Ва ўмовах рынку гэта пытанне важнае для кожнага работніка гандлю.

Бюро даведак.

Зусім не дробязь. **«Як наша слова адгукнецца, або Погляд з «краіны Латыніі».**

Кругагляд. Агляд міжнародных падзей.

Футбол. **«Нічыя... на карысць гасцей».**

«Пасрэднік». Інфармацыйна-рэкламны раздзел газеты.

Амаль што ў акружэнні...

Фота Мікалая АМЕЛЬЧАНКІ.

ШАШКІ

Пад рэдакцыяй майстра спорту М. ГРУШЭЎСКАГА

ВОСЬМЫЯ ЗАДАННІ
Рускія шашкі № 92
К. Тарасевіч
(Бярозаўскі р-н)

Белыя: дамкі в8, d8, h6, простыя а3, d6, е5, g7(7).
Чорныя: простыя а5, в6(2).
Белыя пачынаюць і запіраюць простую чорных (тры ачкі).

Міжнародныя шашкі № 54
П. Шклудаў
(г. Наваполацк)

Белыя: простыя 16, 22, 23, 27, 29, 32, 38, 41 (8).
Чорныя: простыя 7, 9, 10, 12, 13, 18, 21, 30, 44(9).

Ход і выйгрыш белых (два ачкі).

Шашкі + шахматы № 3
Ул. Сапяжынскі
(г. Рагачоў)

Белыя: ферзь е5, конь е6, слон f6, пешка d4, простыя с3, g3(6).
Чорныя: простыя с7, g7(2).
Белыя пачынаюць і запіраюць дзве простыя чорных (адно ачко).

Чакаем таксама ацэнак гэтай казачнай задачы па зместу ад 0 да 10 ачкоў.

ПЕРАМОЖЦЫ АДЗНАЧАНЫ

Лаўрэатам нашага рэспубліканскага конкурсу рашэнняў пазіцый у рускія шашкі **№ 64—83** выслана мастацкая і шашачная літаратура. Сярод адзначаных: **Ан. Рыньяк** (г. Асіповічы), **І. Ананіч** (г. Рагачоў), **К. Барэль** (г.п. Свіслач), **А. Белы** (г. Наваполацк), **А. Кагоцька** (г. Пінск) і **В. Мітліцкі** (г. Мінск).

РАШЭННІ

64(РШ)-86-22 (П. Шклудаў): а7 (d2), е3(в4), gf2, в8, е3, а3×. Падманны след: 3. в8? (с1!!), а3, gf2 (g3)=.

64(РШ)-92-3 (А. Акуліч): cd8 fg5А 2. d:h4 ва3. 3. h:a1 ав4 4. ah8 fe3 5. he1 вс3 6. h:a1×. А1... вс3 2. d:в4 а:с3 3. h:a1×.

100-54-3 (В. Сцяпанаў): 39, 1, 18, 49×.

64(Ш+Ш)-3-3 (А. Акуліч): 1. Се1 cd6А 2. Cd2 d:в4 3. Cd4-c3 ва3 4. Са1 ав2 5. Сс1×. А1... св6 2. Са 5×. 2. пс6? вс=.

ЗНАЙДЗІЦЕ ВЫРАТАВАННЕ

Наступная пазіцыя сустрэлася ў партыі мінчан:

В. Астрынскі — Л. Гурэвіч

Белыя: простыя с3, d2, d4, g5 (4).
Чорныя: простыя а3, а5, а7, е5 (4).
Ход чорных. Знайдзіце за іх выратаванне.

Чакаем вашых адказаў.

РАДЫЁ

22 красавіка

7.00 — «Радыёфакт». Ранішняя інфармацыйная праграма. 8.05 — «У Савеце Міністраў рэспублікі». Урадавая прэс-служба паведамляе». 8.15 — «Дзелавы веснік: эканоміка і палітыка». 9.15 — А. Новік. «Бязлюддзе». Апавяданне. 9.45 — У. Чарнышоў. «Поле рускае». Лірычная сюіта. 10.00 — «Рэспубліка. Садружнасць. Свет». Інфармацыйны выпуск. 10.15 — у радыётэатры «Купалінка» — прэм'ера. У. Кур'ян, У. Ягодзік. «Калі тупне зайка...» Музычны радыёспектакль. Частка 1-я. 11.20 — студыя «Ява». Тэмы тыдня. 11.40 — сцэны з аперэт выконваюць салісты Дзяржаўнага тэатра музычнай камедыі Беларусі З. Вяржбіцкая і Г. Казлоў. 12.00 — «Апоўдні». 13.00 — «У абедзенны перапынак». Інфармацыйна - музычная праграма. 13.57 — рэклама. 14.00 — «Дзяржаўны акадэмічны народны аркестр Беларусі імя І. Жыновіча і сусветная класіка». Музычная праграма. 15.15 — «Рэтра-канцэрт». Эстрадная праграма. 16.05 — «Актава». Музычная праграма. 17.00 — гадзіна класічнай музыкі. 18.00 — перадачы абласнога радыё. 19.00 — гуманітарна - інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». У выпуску: «Дзень Зямлі на бяздомных палетках Айчыны». Палемічныя нататкі. 19.45 — вячэрняя казка. 20.00 «Дзень нашага жыцця». На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. 20.55 — «У 5-й студыі, на Чырвонай». І. Мележ. «Мінскі напрамак». Радыёспектакль. Частка 4-я, заключная. 22.20 — «Шчырага сэрца парывы». Агляд літаратурнай пошты. 22.50 — вершы паэтаў розных краін. 23.10 — гуманітарна - інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». Музычная праграма «Фан-клуб». 0.00 — 1.00 — начны канал. «Музычны марафон». Эстрадная праграма.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

22 красавіка

Беларускае тэлебачанне

9.00. Беларуская літаратура. 11 клас.
9.30. Студыя «Мэта».
11.25. «Вялікі талент». Маст фільм.
16.30. «Іванка і цар Паганін». Маст. фільм.
17.50. «Лянівая сукенка». Мультфільм.
18.00. Дак. фільм «Планета не толькі людзей».
18.20. Гандбол. Паўфінал Кубка ІГФ.
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Гомель).
19.35. Наш каментарый. «Скотч-праблема».
19.40. Праблемы выкладання гісторыі Беларусі ў вышэйшых навучальных установах. Прамая лінія.
20.25. Калыханка.
20.45. Гандаль-дайджэст.
21.00. Якія мы гаспадары? Сустрэча з дырэктарам віцебскай абутковай фабрыкі «Чырвоны Кастрычнік» У. А. Палішчуком.
21.35. «Жыццё з песняй». Сямейны ансамбль Лосяў з вёскі Ліпляны Лельчыцкага раёна.
22.00. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.
23.30. НІКа.

І канал. Астанкіна

9.40. Сустрэча ў Канцэртнай студыі Астанкіна з пісьменнікам Леанідам Барадзіным.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. Фермата.
11.50. Як дабіцца поспеху?
12.05. «Чаму сланы?» Мультфільм.
12.20. Пад знакам «Пі».
13.15. Тэлемікст.
14.00. Навіны.
14.20. Сёння і тады.
14.50. «Туман». Маст. фільм.
16.00. «Рок-макс». Канцэрт Джэры Лі Льюіса.
17.00. Навіны.
17.20. Кінаправўда? Маст. фільм «Ленін у Кастрычніку».
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. «Скрыжаванне». Аўтарская праграма М. Міхалкова.
22.00. Фермата.
22.30. Вячэрні альбом.
23.00. Навіны.
23.25. Лімпапо.
23.55. Музычны прагноз.
0.25. Більярд. Чэмпіянат Еўропы.

Канал «Расія»

9.05. Расія і свет.
9.35. Калі вам за... Рамансы ў выкананні Ізабелы Юр'евай.
10.05. Момант ісціны. На пытанні Андрэя Каравулава адказвае Мая Плісецкая.
11.00. М-трэст.
11.15. «Закаханы па ўласнаму жаданню».
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
15.00. Цяжкі ўзрост. «Арт-зона».
15.30. «Урокі майстра». С. Пракоф'еў.
16.15. Хрысціянская праграма. «Па слядах Ісуса Хрыста».
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. «Далёкі Усход».
17.45. Версія.
18.00. Тварам да Расіі.
18.15. Палітаддзел.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. «Санта-Барбара». 36-я серыя.
20.20. Магікане. Глікерыя Багданава-Часнакова.
20.50. А. Платонаў. «Катлаван». Версія Томскага тэатра лялек «Скамарох».
22.00. Весткі.
22.25. На сесіі ВС Расійскай Федэрацыі.
22.55. Працяг спектакля А. Платонава «Катлаван».
23.55. Рускае відэо. «Грамадзяне ночы».

23 красавіка

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Трыццаць тры». Маст. фільм.
10.00. «Руская фантазія». Фільм-канцэрт.
10.50. «Балада пра доблеснага рыцара Айвенга». Маст. фільм.
16.30. Гісторыя Беларусі. 10 клас.
17.00. «Лапік і Воблака». Мультфільм.
18.00. «Ачаг». Дак. фільм.
18.35. Вясна выпрабаванняў. Клопаты і праблемы земляробаў. Перадача з Магілёва.
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Гродна).
19.35. Зачытайце маё пісьмо...
19.40. Тыдзень беларускага ўрада.
19.55. Калыханка.
20.15. «Крок».
22.15. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.
23.45. НІКа.

І канал. Астанкіна

5.00. Раніца.
7.35. «Пра Ксюшу і Камп'юшу». Мультфільм.
7.55. Фільм—дзецям. «Адважны Шырак».
9.05. «Скрыжаванне». Аўтарская праграма М. Міхалкова.
10.25. Кубанскае вяселле.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
13.15. Тэлемікст.
14.00. Навіны.
14.25. Пераможцы.
15.10. «Шабля без ножнаў». Маст. фільм.
16.25. «Дзяўчынка ў цырку». Мультфільм.
16.45. «Каб вы ведалі».
17.00. Навіны.
17.20. ...Да 16 і старэйшым.
18.00. III Міжнародны тэлефестываль «Ступень да Парнаса». 2-гі тур.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Маст. фільм «Дзве стралы».
22.10. «Партрэт». А. Руцкой.
23.00. Навіны.
23.25. Шмат музыкі.
0.05. Футбол. На шляху да Уэмблі.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.25. Іспанская мова. 1-ы год навучання.
7.55. «Увага: здымаю».
8.10. Іспанская мова. 2-гі год навучання.
8.40. Рэтра. Мая Крысталінская.
9.20. Палітаддзел.
10.00. Фарс-мажор.
10.35. А. Платонаў. «Катлаван». Версія Томскага тэатра лялек «Скамарох».
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
15.00. Мульці-пульці. «Падаронка», «Па шчупаковаму загаду».
15.45. Хрысціянская праграма.
16.15. Школа менеджэраў.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. «Еўропа—Азія».
17.45. Паны-таварышы.
18.00. Парламенцкі веснік.
18.15. Студыя «Нотабене».
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Спецыяльны камерцыйны веснік.
19.40. «Украінскія сезоны ў Маскве». Багдан Ступка.
20.55. Пятае кола.
22.00. Весткі.
22.25. Спартыўная карусель.
22.30. Пятае кола. Працяг.
23.15. На сесіі ВС Расіі.
23.45. Цішыня № 9.

Галоўны рэдактар
У. Б. НАРКЕВІЧ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў—32-04-52, 32-41-92, навін—32-15-02, даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

ПА НУМАРУ ДЗЯЖУРЫЛІ: намеснік галоўнага рэдактара Міхаіл Міхаевіч, намеснік адказнага сакратара Віктар Краўчанка, старшы карэктар Ала Сабалеўская.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Тыраж 81.098. Індэкс 63850. Зак. № 82. Выходзіць 250 разоў на год. Нумар падпісаны ў 21.05.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12